

**ZESPÓŁ PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH
WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO**

**DOKUMENTACJA DO PROJEKTU PLANU OCHRONY
GORZOWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO –
ETAP II**

**Wykonano w Biurze Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Gorzowie Wielkopolskim**

Spis treści

I. Projekt koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.....	5
1. Cele strategiczne.....	6
2. Zakres prac związanych z kształtowaniem krajobrazu, walorów widokowych i dziedzictwa kulturowego.....	8
2.1. Utrzymanie krajobrazu leśno-jeziornego.....	8
2.2. Ratowanie dziedzictwa kulturowego.....	9
2.3. Zrównoważony rozwój przestrzenny terenów wiejskich.....	9
3. Zaplanowanie zasad monitoringu skuteczności ochrony.....	10
4. Określenie zasad i kierunków prowadzenia gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej oraz zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających realizację celów Parku.....	13
5. Wskazanie obszarów parku udostępnionych do celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych gruntów.....	20
5.1. Udostępnianie Parku dla celów naukowych.....	20
5.2. Udostępnienie terenu Parku do celów edukacyjnych.....	20
5.3. Udostępnienie terenu Parku do celów rekreacyjno – turystycznych oraz amatorskiego połowu ryb.....	22
6. Określenie działań edukacyjnych, które w razie potrzeby mogą być prowadzone w oparciu o wartości przyrodnicze i kulturowe Parku.....	23
7. Określenie potrzeb uzupełniania form ochrony pożądaných z punktu widzenia realizacji celów Parku.....	24
8. Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń.....	25
II. Wskazanie działań ochronnych dla parku krajobrazowego, wynikających z opracowanej koncepcji ochrony przyrody, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji.....	39
III. Opracowanie wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w szczególności: określenie stref ochrony krajobrazu stanowiących m. in. przedpoła ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego (opracowanie	

ww. wyników uzależnione jest od kwestii czy na dzień odbioru końcowego prac przyjęty zostanie przez sejmik województwa lubuskiego tzw. audyt krajobrazowy)	51
IV. Weryfikacja obowiązujących zakazów na terenie parku wynikających z aktualnych uchwał sejmiku województwa lubuskiego, uwzględniająca opracowaną koncepcję ochrony, a w szczególności wyznaczenie na obszarze parku stref obowiązujących zakazów oraz odstępstw	52
V. Określenie zaleceń dla otuliny parku krajobrazowego, jeśli będzie to niezbędne dla zachowania walorów przyrodniczych parku krajobrazowego, wynikających z opracowanej koncepcji ochrony przyrody	54
1. Zalecenia dla terenu, przylegającego od zachodu do granicy GoPK	54
2. Zalecenia dla terenów wiejskich położonych na południe od GoPK (miejscowości Łośno, Rybakowo, Santoczno)	54
3. Zalecenia dla terenów leśnych w południowej części otuliny GoPK	59
4. Zalecenia dla terenów położonych na wschód od GoPK, między Buszowem, a Przylęciem	59
5. Zalecenia dla terenów położonych na wschód od GoPK - Danków i okolice	60

I. Projekt koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych

Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz. U. z 2022 r. poz. 916), polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody takich jak: dziko występujące rośliny, zwierzęta i grzyby, w tym również te objęte ochroną gatunkową, zwierzęta prowadzące wędrowny tryb życia, siedliska przyrodnicze, siedliska zagrożone wyginięciem, rzadkie i chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów, twory przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalne szczątki roślin i zwierząt, krajobraz, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewienia. Europejska Konwencja Krajobrazowa (Dz. U. Nr 14, poz.98) nieco rozszerzyła zakres pojęciowy ochrony krajobrazu uwzględniony w ww. Ustawie. Zgodnie z Konwencją w odniesieniu do krajobrazu pojawiają się trzy współzależne od siebie określenia: ochrona krajobrazu, gospodarowanie krajobrazem i planowanie krajobrazu. Ochrona krajobrazu oznacza działania na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Gospodarowanie krajobrazu to w pewnym uproszczeniu zapewnienie regularnego podtrzymania krajobrazu, a planowanie krajobrazu jest niczym innym jak działaniem perspektywicznym, którego celem jest powiększenie, odtworzenie lub utworzenie krajobrazów.

Celem ochrony przyrody jest utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony, ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień oraz utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody i kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody. Cele ochrony przyrody zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 916), realizowane są m.in. poprzez uwzględnianie jej wymagań w różnego typu strategiach, planach i programach ochrony środowiska, a także w dokumentach z zakresu planowania przestrzennego m.in. studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Koncepcja ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych przedstawiona w niniejszej pracy jest logicznym, uporządkowanym zestawieniem działań zmierzających do utrzymania procesów ekologicznych, które warunkują stabilność ekosystemów, ciągłość funkcjonowania i rozwoju gatunków, zachowanie zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych obszaru GoPK. W ramach diagnozy stanu istniejącego scharakteryzowano poszczególne elementy przyrody nieożywionej i ożywionej oraz zasoby kulturowe i krajobrazowe stanowiące o bogactwie Gorzowskiego Parku Krajobrazowego oraz zdiagnozowano zagrożenia. Na tej podstawie możliwe staje się przyjęcie określonych kierunków działań niezbędnych do zabezpieczenia wartości przyrodniczo-kulturowych tego obszaru. Koncepcja zakłada realizacją działań, które odnoszą się do konkretnych, realnych i mierzalnych celów. Ujęta jest ona w ramy prawne określone ustawą o ochronie przyrody. Zakłada przede wszystkim wspomaganie i promowanie dotychczasowych form aktywności wpisujących się w cele ochrony Parku i gwarantujących zrównoważony rozwój obszaru w jego granicach. Punktem wyjścia dla budowania koncepcji są cele strategiczne wyłaniające się zarówno ze wstępnego rozpoznania terenu, przeglądu dostępnych opracowań tekstowych i kartograficznych, jak i szczegółowej inwentaryzacji terenowej.

1. Cele strategiczne

Celem ochrony w Parku jest utrzymanie i odtwarzanie krajobrazu zbliżonego do naturalnego oraz harmonijnych krajobrazów kulturowych; zachowanie i szczególna ochrona wód powierzchniowych, siedlisk przyrodniczych i zbiorowisk roślinnych, gatunków roślin i grzybów oraz ich siedlisk; gatunków zwierząt i ich siedlisk, charakterystycznych struktur geologicznych i geomorfologicznych, swoistego charakteru zabudowy wiejskiej. Ważnym celem jest też zachowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej Parku i takie jej kształtowanie, które zapewnia rozmieszczenie funkcji obszaru w sposób niepowodujący obniżenia lub utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych, jak również powszechną dostępność walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na środowisko i krajobraz.

W nawiązaniu do ww. celów ochrony Parku oraz na bazie diagnozy uwarunkowań przyrodniczych, społecznych i gospodarczych zakłada się przyjęcie następujących celów strategicznych, którym odpowiadają określone cele szczegółowe:

Pierwszy cel strategiczny: **Zachowanie walorów przyrodniczych i wzmacnianie powiązań przyrodniczych**

Cele szczegółowe (operacyjne) to:

- 1.1. Utrzymanie zróżnicowanego krajobrazu leśnego wraz z urozmaicającymi go i odgrywającymi istotną rolę biocenotyczną i mikroklimatyczną enklawami nieleśnymi – kompleksami łąk, mokradel i jezior.
- 1.2. Zachowanie ciągłości ekosystemów leśnych, głównie drzewostanów liściastych, zachowanie możliwie dużych płatów starych drzewostanów wraz z całym bogactwem występujących w nich gatunków grzybów, roślin i zwierząt, w tym zwłaszcza chronionych, rzadkich, ginących i zagrożonych.
- 1.3. Utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk przyrodniczych na dotychczasowym poziomie w niepogorszonym stanie.
- 1.4. Utrzymanie zasobów rodzimej flory, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych w skali ponadlokalnej.
- 1.5. Utrzymanie/Ochrona swoistości miejscowego środowiska naturalnego, wolnego od inwazyjnych gatunków obcych.
- 1.6. Zachowanie ekosystemów mokradlowych wraz z ich niepogorszonymi funkcjami retencyjnymi i biocenotycznymi. Promowanie działań zwiększających retencje.
- 1.7. Utrzymanie torfowisk w stanie niepogorszonym.
- 1.8. Zapewnienie trwałości rodzimej fauny, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych.
- 1.9. Niedopuszczanie do powstawania nowych barier ekologicznych i minimalizacja oddziaływań istniejących barier ekologicznych, głównie dróg publicznych oraz napowietrznych linii energetycznych wysokiego napięcia.

Drugi cel strategiczny: **Zachowanie walorów kulturowych i krajobrazowych**

Cele szczegółowe:

- 2.1. Zachowanie historycznych obiektów i form tradycyjnego budownictwa szkieletowego.
- 2.2. Poprawa dostępności obiektów kulturowo cennych.
- 2.3. Zachowanie i odtworzenie historycznych założeń parkowych (Puszczykowo), cmentarz (Wilanów).
- 2.4. Utrzymanie i eksponowanie otwarc krajobrazowych, punktów widokowych, miejsc ekspozycji wartościowych krajobrazów kulturowych i przyrodniczych.
- 2.5. Włączanie lokalnej społeczności w działania na rzecz ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Trzeci cel strategiczny: **Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatycznym**

Cele szczegółowe:

3.1. Utrzymanie istniejących nieużytkowanych i użytkowanych stawów rybnych, pod warunkiem prowadzenia ekstensywnej gospodarki rybackiej uwzględniającej wartości przyrodnicze zbiorników i ich najbliższego otoczenia oraz ograniczania ich negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze.

3.2. Wzmacnianiu udziału gatunków rodzimych drzew i krzewów, zgodnych z siedliskami potencjalnymi i rezygnowanie z upraw gatunków obcych i wrażliwych na skutki zmian klimatycznych.

3.3. Utrzymanie potencjału retencyjnego obszarów leśnych, przeciwdziałanie utracie wody, w tym spowolnienie procesu nadmiernego parowania i transpiracji zbiorników i cieków wodnych, m.in. poprzez odpowiednie kształtowanie roślinności w bezpośrednim ich sąsiedztwie.

3.4. Edukacja ekologiczna w zakresie przyczyn i skutków zmian klimatycznych.

2. Zakres prac związanych z kształtowaniem krajobrazu, walorów widokowych i dziedzictwa kulturowego

2.1. Utrzymanie krajobrazu leśno-jeziornego

2.1.1. Gromadzenie dokumentacji dotyczącej działań z zakresu gospodarki leśnej.

2.1.2. Prowadzenie stale aktualizowanych rejestrów oraz wymiany informacji o nowo odkrywanych stanowiskach gatunków roślin i zwierząt chronionych oraz zagrożonych - z lokalnymi nadleśnictwami, Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, Instytutem Ochrony Przyrody PAN w Krakowie (prowadzącym bazy danych atlasu płazów, gadów i ssaków w Polsce).

2.1.3. Podejmowanie i inicjowanie działań związanych z obejmowaniem ochroną tworów i składników przyrody ożywionej i nieożywionej.

2.1.4. Inwentaryzacja oraz monitorowanie gatunków inwazyjnych.

2.1.5. Zapobieganie introdukcji gatunków inwazyjnych: informowanie o gatunkach inwazyjnych i ryzykach związanych z ich introdukcją, w szczególności współpraca z samorządami w zakresie nadzoru i organizacji prac ziemnych.

2.1.6. Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych o zagrożeniu ze strony obcych gatunków inwazyjnych w gospodarce leśnej, rolnej i rybackiej.

2.1.7. Promowanie i utrzymywanie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk.

2.1.8. Nie dopuszczanie do prac pogarszających warunki wodne (odwadniających), z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mienia oraz służących ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej.

2.1.9. Promowanie prowadzenia ekstensywnej gospodarki rybackiej na zbiornikach użytkowanych.

2.1.10. Przeciwdziałanie eutrofizacji jezior i utrzymanie obecnego stanu czystości wód w zbiornikach wodnych i ciekach.

2.1.11. Uwzględnianie na etapie planowania prac remontowych i konserwatorskich obecności cennych gatunków w budynkach, w tym zwłaszcza na strychach i w piwnicach.

2.1.12. Informowanie o przepisach o ochronie przyrody osób przebywających na obszarach podlegających ochronie oraz w miejscach, w których znajdują się twory i składniki przyrody objęte formami ochrony przyrody.

2.2. Ratowanie dziedzictwa kulturowego

2.2.1. Zwiększenie nadzoru przez służby Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego nad nielicznymi obiektami kulturowo cennymi (stanowiska archeologiczne i obiekty w ewidencji zabytków) zlokalizowanymi w granicach Parku.

2.2.2. Monitoring stanu obiektów kulturowo cennych i informowanie odpowiednich instytucji o stwierdzonych zagrożeniach.

2.2.3. Rewaloryzacja zabytkowych założeń parkowych (Puszczykowo) i zieleni cmentarnej (Wilanów).

2.2.4. Konserwacja oryginalnej nawierzchni brukowanej na traktach, drogach przechodzących przez tereny Parku.

2.2.5. Edukacja w zakresie ochrony obiektów cennych kulturowo.

2.3. Zrównoważony rozwój przestrzenny terenów wiejskich

2.3.1. Działania związane z inicjowaniem odpowiednich zapisów zmierzających do ograniczenia rozpraszania zabudowy, utrzymania spójności architektonicznej z istniejącymi już rozwiązaniami w dokumentach planistycznych - Studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

2.3.2. Działania edukacyjne podejmowane przez Park, skierowane do lokalnej społeczności w zakresie skutków nielegalnego składowania śmieci i czynników zaburzających ład przestrzenny.

2.3.3. Wspieranie działań propagujących wzorzec oryginalnej architektury regionu.

2.3.4. Prowadzenie działań mających na celu podniesienie estetyki przestrzeni miejscowości w zasięgu Parku (tak w granicach, jak i w otulinie GoPK), przeciwdziałanie chaosowi przestrzennemu, nadmiernej różnorodności ogrodzeń itp.

3. Zaplanowanie zasad monitoringu skuteczności ochrony

W planie ochrony Gorzowskiego Parku Krajobrazowego przedstawiono diagnozę istniejącego stanu zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, sporządzoną na bazie szczegółowych prac terenowych i analizy dostępnych opracowań. Plan jest zbiorem ustaleń, które powinny zmierzać do skutecznej eliminacji zdiagnozowanych zagrożeń. Jednym z narzędzi pozwalających szybko przeciwdziałać pojawiającym się zagrożeniom jest monitoring wszystkich elementów przyrody ożywionej, jak i nieożywionej, fizjonomii terenu oraz stanu zasobów kulturowych.

Tabela 1. Zestawienie zasad monitoringu zasobów krajobrazowych i walorów kulturowych

Lp.	Przedmiot monitoringu	Miejsce monitoringu	Opis zasad monitoringu
1	Zmiany fizjonomiczne terenu w zasięgu wyznaczonych punktów widokowych	Wszystkie punkty widokowe wykazane w ramach inwentaryzacji terenu	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w sezonie wegetacyjnym, optymalnie w miesiącach maj-czerwiec, w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony.
2	Zmiany fizjonomiczne terenu w zasięgu wyznaczonych ciągów widokowych	Wszystkie ciągi widokowe wykazane w ramach inwentaryzacji terenu	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w sezonie wegetacyjnym, optymalnie w miesiącach maj-czerwiec, w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony.
3	Stan cennych obiektów architektury	Budynki w ewidencji zabytków w Lipach i Wilanowie	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w sezonie wegetacyjnym, optymalnie w miesiącach maj-czerwiec, w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony.
4	Układ kompozycyjny zieleni urządzonej	Pozostałości parku i alei w Puszczykowie, cmentarz w Wilanowie	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w sezonie wegetacyjnym, optymalnie w miesiącach maj-czerwiec, w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony.
5	Oryginalne drogi brukowane	Wszystkie drogi brukowane	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w sezonie wegetacyjnym, optymalnie w miesiącach maj-czerwiec, w miarę potrzeb, jednak nie

Lp.	Przedmiot monitoringu	Miejsce monitoringu	Opis zasad monitoringu
			rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony.

Tabela 2. Zestawienie zasad monitoringu elementów zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Przedmiot monitoringu	Miejsce monitoringu	Opis zasad monitoringu
1	Obiekty turystyczne udostępniające cenne obiekty przyrody i dziedzictwa kulturowego	Wszystkie szlaki turystyczne zgodnie z mapą ich przebiegu	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony. Monitoring wykonywany przez właściciela/zarządcę gruntu i/lub we współpracy z ZPKWL.
2	Węzły turystyczne (stan zaświecenia terenu, przedepty, zgodność sposobu użytkowania obiektów z ich przeznaczeniem)	Skrzyżowania szlaków z infrastrukturą wypoczynkową	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony. Monitoring wykonywany przez właściciela/zarządcę gruntu i/lub we współpracy z ZPKWL.
3	Stan urządzeń rekreacyjnego wyposażenia terenu	Wszystkie wiaty rekreacyjne, pomosty widokowe, tablice edukacyjne, kosze na śmieci, ławki. Lokalizacja obiektów określona została w ramach specyfikacji jednostek krajobrazowych	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony. Monitoring wykonywany przez właściciela/zarządcę gruntu i/lub we współpracy z ZPKWL.
4	Stan sanitarny terenu w zasięgu stanowisk wędkarskich	Brzegi jezior, stawów hodowlanych udostępnionych do amatorskiego połowu ryb	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony. Monitoring wykonywany przez właściciela/zarządcę gruntu i/lub we współpracy z ZPKWL.
6	Działania budowlane w zasięgu obiektów cennych kulturowo	Cały park, obiekty cenne kulturowo	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 4 razy w okresie obowiązywania planu ochrony. Monitoring wykonywany przez właściciela/zarządcę gruntu i/lub we współpracy z ZPKWL.

Tabela 3. Zestawienie zasad monitoringu elementów przyrodniczych

Lp.	Przedmiot monitoringu	Miejsce monitoringu	Opis zasad monitoringu
1.	Wszystkie typy siedlisk przyrodniczych	Na wszystkich stanowiskach dla których wykonane zostały transekty i dokumentacja	Zgodnie z metodyką PMŚ Nie rzadziej niż 3 razy w okresie obowiązywania planu ochrony.
2.	Gatunki inwazyjne roślin	Cały obszar Parku	W koordynacji z samorządami gminnymi i nadleśnictwami dokumentować i kontrolować rozmieszczenie gatunków inwazyjnych - zwłaszcza rdestowców, barszczu Sosnowskiego i <i>Erechites</i> jastrzębcowatego(raz na dwa lata).
3.	Pliszka górska	Rzeki Pelcz i Kłodawka Kontrola znanych rejonów występowania oraz wyszukiwanie i rejestracja nowych stanowisk	Monitorowanie stanowisk chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków ptaków oraz objęcie ich w miarę potrzeb zadaniami ochronnymi, w tym w szczególności gatunków narażonych na pogorszenie stanu siedlisk, nie będących przedmiotami ochrony w ostojach Natura 2000 PLB080001 Puszcza Barlinecka (w obszarach Natura 2000 monitoring stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz realizacja ewentualnych działań ochronnych należą do zadań RDOŚ).
4.	Ptaki wodno-błotne, co najmniej następujące gatunki: derkacz, bąk, łyśka, wodnik, błotniak stawowy	Cały obszar GoPK	
5.	Traszka grzebieniasta, Traszka zwyczajna, Kumak nizinny, Bóbr europejski, Wydra, Nocek duży, Żalotka większa, Czerwończyk nieparek	Wszystkie stanowiska gatunków	Zgodnie z metodyką PMŚ Nie rzadziej niż 3 razy w okresie obowiązywania planu ochrony.
6.	Ptaki wykorzystujące sztuczne miejsca lęgowe.	Tereny, na których zainstalowano budki lęgowe dla gąsiorów i innych gatunków na terenie administrowanym przez PGL LP	Monitoring wykorzystania sztucznych miejsc lęgowych instalowanych dla ptaków: budek dla dużych i małych gatunków.

4. Określenie zasad i kierunków prowadzenia gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej oraz zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających realizację celów Parku

Gospodarka rolna

GoPK ma zdecydowanie leśny charakter, gdzieś tam tylko pojawiają się użytki zielone, łąki i pastwiska. Nieznaczne powierzchnie użytków zielonych koncentrują się głównie w dolinach rzek Kłodawki, Srebrnej oraz we wsi Łośno (otulina Parku). Te fragmenty terenu z uwagi na dalekie perspektywy widokowe są szczególnie cenne widokowo. Ze względu na konieczność ochrony krajobrazu należy podjąć następujące działania w sektorze gospodarki rolnej:

- utrzymanie enklaw nieleśnych, przeciwdziałanie sukcesji;
- zakaz zalesiania nieużytkowanych nieruchomości;
- pielęgnacja zadrzewień i zakrzewień śródpolnych;
- dostosowanie elementów małej architektury terenów wiejskich, jak również ogrodzeń i nawierzchni ciągów pieszych do lokalnej tradycji budowlanej;
- utrzymanie ekstensywnych form użytkowania pól uprawnych, łąk i pastwisk, ochrony łąkowych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk cennych gatunków zwierząt;
- rozbudowa farm wiatrowych i fotowoltaicznych możliwa jest poza strefą zasięgu widoczności z punktów i ciągów widokowych;
- konieczność uwzględniania w nowopowstających obiektach na terenach wiejskich odniesień do tradycyjnej formy architektonicznej.

Gospodarka leśna

Gospodarka leśna w kraju warunkowana jest zapisami prawnymi wynikającymi przede wszystkim z Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Lasy na terenie Gorzowskiego Parku Krajobrazowego w większości stanowią własność Skarbu Państwa. Nadzór nad lasami Skarbu Państwa ma Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, prowadzące zrównoważoną gospodarkę leśną w oparciu o plany urządzenia lasu: PUL dla Nadleśnictwa Kłodawa obowiązujący na lata 2022-2031 oraz PUL dla Nadleśnictwa Strzelce Krajeńskie obowiązujący na lata 2020-2029. Ważną częścią tych opracowań jest program ochrony przyrody (POP), zawierający kompleksowy opis stanu przyrody, zadania z zakresu jej ochrony i metody ich realizacji, obejmujący zasięg terytorialny nadleśnictwa. W przypadku Parku nadzór nad lasami stanowią Nadleśnictwa Kłodawa i Strzelce Krajeńskie stanowiące element struktury administracyjnej PGL LP. Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących

własności Skarbu Państwa sprawuje starosta powiatowy, a podstawę do racjonalnego gospodarowania na tych terenach stanowią uproszczone plany urządzenia lasu (UPUL) oraz inwentaryzacje stanu lasu.

Celami trwałej, zrównoważonej gospodarki leśnej są:

- zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą;
- ochrona lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na: zachowanie różnorodności przyrodniczej, zachowanie leśnych zasobów genetycznych, walorów krajobrazowych i potrzeby nauki;
- ochrona gleb i terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym;
- ochrona wód powierzchniowych i głębinowych, retencja zlewni, w szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych.

Z uwagi na cele ochronne Gorzowskiego Parku Krajobrazowego, w szczególności potrzebę zachowania krajobrazu leśno-wodnego, zasady prowadzenia gospodarki leśnej na tym terenie powinny uwzględniać:

- Wzbogacanie krajobrazu przez różnicowanie, zgodnie z warunkami naturalnymi, struktury gatunkowej, wiekowej, warstwowej i przestrzennej drzewostanów.
- Realizowanie zadań w zakresie ochrony genotypów rodzimych gatunków drzew leśnych.
- Promowanie gatunków rodzimych.
- Dostosowanie składu gatunkowego upraw do odpowiednich typów siedliskowych lasu.
- Przebudowę drzewostanów w kierunku zgodnym z typem siedliskowym i typem drzewostanu. Pozostawienie pełniących ważne funkcje w ekosystemie leśnym drzew biocenotycznych, dziuplastych oraz cennych domieszek gatunków drzew i krzewów, w tym rodzimych drzew i krzewów owocowych (drzew owocowych, klonów, lipy drobnolistnej, topól rodzimych, jarzębów, drzewiastych form: głogów, czeremchy zwyczajnej, jałowca, trzmielin, szakłaka), przede wszystkim wzdłuż dróg i cieków wodnych. Wszystkie one zwiększają bioróżnorodność oraz podnoszą walory krajobrazowe.
- Pozostawienie w lesie biomasy (części stojących drzew martwych, połamanych, wykrotów, gałęzi, igliwia i kory), jako jednego z czynników bioróżnorodności, o ile nie jest to sprzeczne z zasadami ochrony lasu (zakaz palenia gałęzi na powierzchniach zrębowych za wyjątkiem sytuacji związanych ze zwalczaniem szkodników owadzych), nie przyczynia się do eutrofizacji siedlisk w miejscach niepożądanych oraz nie zagraża trwałości lasu, zdrowiu i bezpieczeństwu ludzi.

- Wykorzystywanie w odnowieniach dolnych warstw drzewostanu - naloty, podrosty, także na siedliskach uboższych – jeśli przedstawiają dobrą jakość i są zgodne z założonymi celami hodowlanymi.
- W większych kompleksach drzewostanów w młodszych klasach wieku, w zależności od potrzeb, rozwieszanie budek lęgowych dla różnych gatunków ptaków i skrzynek dla nietoperzy.
- Utrzymywanie podmokłych siedlisk w lasach, z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji występujących w przyrodzie, czynników ponadlokalnych oraz naturalnych zmian stosunków wodnych lub zmian stosunków wodnych wynikających z czynników naturalnych.
- Utrzymanie w lasach siedlisk roślin światłolubnych.
- Zachowywanie, kształtowanie i/lub tworzenie stref ekotonowych przy brzegach jezior i większych zbiorników wodnych, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.
- Stosowanie w pozyskaniu i transporcie drewna technologii przyjaznych środowisku, umożliwiających prowadzenie prac leśnych w sposób ograniczający do minimum ryzyko uszkodzenia pozostałych składników lasu (roślin, gleby).
- Ograniczenie w miarę możliwości stosowania ciężkiego sprzętu na oryginalnych, brukowanych drogach, z uwagi na duży stopień istniejącego i potencjalnego ich zniszczenia.
- Minimalizowanie powierzchniowych prac pozyskaniowych w sąsiedztwie szlaków turystycznych, miejsc biwakowych, zbiorników i cieków wodnych.
- Utrzymanie i kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i drzew biocenotycznych.
- Unikanie lokalizacji mygieł wzdłuż ciągów komunikacyjnych o funkcji turystyczno-rekreacyjnej (szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne).
- Prace remontowo-konserwacyjne na drogach powinny uwzględniać ochronę oryginalnych, brukowanych nawierzchni. Za niedopuszczalne uznać należy wypełnianie luk powstałych w brukowanej nawierzchni masami bitumicznymi, asfaltem lanym lub przy użyciu mieszanek mineralno-asfaltowych.
- W pracach związanych z konserwacją, remontem, budową bądź przebudową obiektów budowlanych takich jak budynki i obiekty małej architektury należy dążyć do odtworzenia oryginalnego wzorca regionalnego, z dbałością o detale architektoniczne i przy zastosowaniu możliwie jak najbardziej naturalnych, miejscowych materiałów (drewno, czy kamień polny).

- Ujednolicenie wzorca urządzeń rekreacyjnego wyposażenia terenu. Na obszarze całego Parku, w części leśnej jak i nieleśnej powinien obowiązywać jeden wzorzec, nawiązujący stylem do architektury regionalnej.
- Grodzenie miejsc biwakowania, parkingów i miejsc postoju z wykorzystaniem materiałów pochodzenia naturalnego. Tam, gdzie jest to możliwe i zasadne z punktu widzenia krajobrazu oraz bezpieczeństwa ludzi stosować wydzielenie ww. miejsc za pomocą niskiej roślinność krzewiastej.

Gospodarka rybacka

Gospodarka rybacka realizowana jest na bazie operatów rybackich. Gwarantuje zachowanie zasobów ryb w równowadze biologicznej i na poziomie umożliwiającym gospodarcze korzystanie z nich przyszłym uprawnionym do rybactwa. Spośród zbiorników wodnych na terenie Parku, na których można prowadzić gospodarkę rybacką największym jest jezioro Lubie. Również na innych jeziorach (np. Grabino, Chłop, Mrowinko, Chłopek, Przylęzek Mały) można łowić ryby. Zasady uprawiania wędkarstwa i ochrony zasobów ichtiofauny określone są w dokumencie „Regulamin amatorskiego połowu ryb na terenie działania Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego (PZW) w Gorzowie Wlkp.” Postanowienia Regulaminu obowiązują wszystkich wędkujących w wodach będących w użytkowaniu PZW zarówno zrzeszonych w Związku, jak i niezrzeszonych obywateli polskich oraz cudzoziemców. Dokument ten określa (§2) obowiązki wędkujących w wodach PZW. Zgodnie z §2 pkt.7 „Wędkarz zobowiązany jest utrzymać w czystości stanowisko wędkarskie w promieniu minimum 5 metrów, bez względu na stan, jaki zastał przed rozpoczęciem połowu”. Mimo tego, jednym ze zdiagnozowanych zagrożeń dla ładów przestrzennego, estetyki przestrzeni oraz bezpośrednio dla gatunków zwierząt jest zaśmiecenie brzegów zbiorników, w tym jezior i stawów hodowlanych pozostałościami po amatorskim połowie ryb. Problemem są też doraźne, prowizoryczne rozwiązania stosowane w celu wyznaczania stanowisk wędkarskich.

W związku z czym w odniesieniu do ochrony krajobrazu należy podjąć następujące działania:

- Edukacja społeczeństwa na temat zagrożeń jakie stwarzają śmieci, w tym śmieci powędkarskie dla bezkręgowców, ptaków i małych ssaków.
- Edukacja w zakresie zasad uprawiania wędkarstwa. W sąsiedztwie punktów połowu ryb należy podejmować działania np. lokalizacja tablic informacyjnych, regulaminowo-porządkowych) na rzecz propagowania zrównoważonej gospodarki rybackiej, w tym zasad uprawiania wędkarstwa i ochrony zasobów ichtiofauny określonych w „Regulaminie amatorskiego połowu ryb na terenie działania Okręgu PZW w Gorzowie Wlkp.”

- Prowadzenie ekstensywnej gospodarki rybackiej na stawach hodowlanych uwzględniającej wartości przyrodnicze zbiorników i ich najbliższego otoczenia, poprzez rezygnację z wprowadzania obcych gatunków ryb oraz zapewnienie stałej obecności wody w płytkich stawach hodowlanych w okresie co najmniej od maja do sierpnia.

Zagospodarowanie przestrzenne

Podstawowym dokumentem określającym kierunki rozwoju regionu i jego politykę przestrzenną jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego uchwalony Uchwałą nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego poz. 1163 z dnia 23 kwietnia 2018 r. W Planie wskazano trzy cele strategiczne, którymi są spójność terytorialna, zrównoważony rozwój społeczny oraz rozwój konkurencyjnej gospodarki. Każdemu z nich odpowiadają określone cele operacyjne. W zasadzie każdy z tych celów odnosi się do rozwoju przestrzennego terenu w granicach Parku. Pierwszy z nich dotyczy m.in. zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, drugi - postuluje ochronę walorów przyrodniczych, krajobrazowych i ochronę dziedzictwa kulturowego, ostatni z kolei ukierunkowany jest natomiast m.in. na poprawę jakości rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. Wśród kluczowych kierunków polityki i zagospodarowania przestrzennego określonych w tym dokumencie wskazano m.in. ochronę i racjonalne gospodarowanie poszczególnymi elementami systemu przyrodniczego, ochronę dziedzictwa kulturowego i budowanie tożsamości kulturowej.

Postulaty zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego znajdują wyraz w dokumentach właściwych dla poziomu powiatu. W Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Gorzowskiego (2021) za cele strategiczne przyjęto rozwój kreatywnego kapitału ludzkiego i edukacji publicznej; kompleksową promocję Powiatu Gorzowskiego; rozwój infrastruktury Powiatu Gorzowskiego; poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, zarządzania kryzysowego oraz poprawę efektywności administracji publicznej. W Programie Rozwoju Powiatu Strzelecko-Drezdeńskiego wyróżniono cztery obszary priorytetowe, za które uznano: nowoczesną edukację i gospodarkę, turystykę, rekreację i kształtowanie tożsamości lokalnej; wysoką jakość i dostępność służby zdrowia oraz efektywne zarządzanie rozwojem powiatu. Celem nadrzędnym rozwoju powiatu jest satysfakcja mieszkańców oraz harmonijny rozwój gwarantujący zachowanie środowiska i bogatego dziedzictwa kulturowego dla następnych pokoleń.

Na kolejnym - gminnym poziomie planowania cele i kierunki polityki przestrzennej na obszarze Gorzowskiego Parku Krajobrazowego zdefiniowane są w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obu gmin (Kłodawa i Strzelce Krajeńskie), na terenie, których położony jest Park. Podstawowym celem rozwoju przestrzennego gminy Kłodawa określonym w Studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego gminy Kłodawa jest harmonijny i zrównoważony rozwój struktury funkcjonalno - przestrzennej. Na realizację tego postulatu składają się następujące cele cząstkowe: ochrona wartości przyrodniczych krajobrazowych i kulturowych, powiązana z rozbudową istniejącego systemu terenów chronionych i wdrażaniem sieci NATURA 2000; ochrona wartości kulturowych oraz obiektów dziedzictwa kulturowego; harmonizowanie struktury przestrzennej gminy i racjonalne wykorzystanie jej zasobów.

Z kolei w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Krajeńskie wyznaczono następujące cele rozwoju obszaru: zapewnienie funkcjonalnej, łatwo dostępnej infrastruktury; stymulowanie rozwoju gospodarczego regionu; kreowanie właściwych warunków socjalno-bytowych sprzyjających wzrostowi poczucia bezpieczeństwa mieszkańców; zachowanie dziedzictwa kulturowego. Rozwój przestrzenny gminy Strzelce Krajeńskie ukierunkowany jest na rozbudowę funkcji mieszkaniowych oraz turystycznych, uzupełnionych o funkcje usługowe i aktywności gospodarczej.

Najważniejszym dokumentem precyzującym sposób i zakres zagospodarowania przestrzennego na poziomie gminy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który stanowi akt prawa miejscowego. Analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obu ww. gmin wykazała, że tylko w dwóch przypadkach plany miejscowe dotyczą terenu położonego częściowo w granicy Parku. Oba dokumenty odnoszą się do terenu gminy Kłodawa (obręb Santocko i Łośno).

W MPZP gminy Kłodawa, obejmującym obręb Santocko przyjętym Uchwałą Nr XXXII/240/13 Rady Gminy Kłodawa z dnia 9 października 2013 r. fragment terenu leśnego na wschód od drogi 151 oznaczony jest symbolem 217 ZL oraz 218 ZL. Zgodnie z Planem w zakresie tego terenu ustala się obowiązek utrzymania wyznaczonych w rysunku planu oznakowanych szlaków turystycznych pieszo-rowerowych i konnych, z dopuszczeniem wprowadzenia korekt w ich przebiegu. Dopuszczona jest lokalizacja tablic informacyjnych, możliwość budowy nowych dróg leśnych, obowiązuje natomiast zakaz lokalizacji wszelkich obiektów budowlanych, z wyłączeniem obiektów bezpośrednio związanych w funkcją terenów. Zatem można uznać, że ten fragment GoPK jest skutecznie chroniony przed presją urbanizacyjną.

Z kolei w MPZP gminy Kłodawa, obejmującym obręb Łośno, przyjętym Uchwałą Nr XLVIII/349/18 Rady Gminy Kłodawa z dnia 17 października 2018 r. wyznaczono w granicach Parku dwa obszary, dla których planowany jest rozwój zabudowy. Jeden z nich znajduje się na przeciwko ośrodka wypoczynkowego Lipy, po lewej stronie drogi z Łośna do Moczydła. Planowane są dla tego fragmentu terenu następujące funkcje związane z osadnictwem: 5MN (1-5) - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; 5MN/U -5 tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami; 5ML - tereny zabudowy letniskowej; 5UA/UT - teren usług administracji z możliwością prowadzenia usług turystycznych. Oznacza

to zatem dość intensywny rozwój zabudowy mieszkaniowej, letniskowej i turystycznej w granicach wsi Lipy. Wieś obecnie już ma charakter wsi letniskowej, zatem dalszy rozwój tych funkcji nie wpłynie na degradację funkcji związanych z rolnictwem, a stanowić może dodatkowe źródło przychodów mieszkańców tej miejscowości. MPZP zakłada wydzielenie działek nie mniejszych niż 1200m², łączna powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 30% co stanowi gwarancję zrównoważonego użytkowania terenu. Powstające na tym obszarze budynki będą wpisywały się w krajobraz i lokalny styl architektoniczny. Zgodnie z MPZP będą to budynki o wysokości do 7,5 m, do dwóch kondygnacji nadziemnych, przy czym ostatnia kondygnacja winna mieścić się w poddaszu użytkowym. Dopuszczalny kształt dachu to dach dwu- lub wielospadowy o kącie nachylenia połaci dachowych od 30° do 45°. W ww. planie miejscowym, w granicach GoPK zabudowa rozwijać się ma również nie co wyżej, na południowym krańcu jeziora Lubieszewko (wieś Lipy). Dla tego terenu plan miejscowy przewiduje następujące funkcje mieszkaniowe: 6MN/U -1/3/4 tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami, 6U-2 tereny teren zabudowy usługowej, 6MN-5/6 zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Obecnie zabudowa tego fragmentu terenu nie jest zbyt intensywna. Zgodnie z ustaleniami MPZP znaczna część obszaru, który obecnie jest użytkowany rolniczo zostanie w przyszłości przekształcona w kierunku funkcji związanej z mieszkalnictwem. Z tym, że podobnie jak poprzednio tak i tutaj działki mają być nie mniejsze niż 1200m², łączna powierzchnia zabudowy na terenach MN może wynosić do 30% powierzchni działki, powierzchnia biologicznie czynna minimum 50% powierzchni działki, intensywność zabudowy 0,01 – 0,6. Zgodnie z MPZP wysokość zabudowy nie może być wyższa niż 7,5m, do dwóch kondygnacji nadziemnych, przy czym ostatnia kondygnacja winna mieścić się w poddaszu użytkowym, szerokość frontu zabudowy do 15,0 m, kształt dachu dwu- lub wielospadowy o kącie nachylenia połaci dachowych od 30° do 45°. Natomiast dla terenów MN/U - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej i usług łączna powierzchnia zabudowy może wynieść do 50% powierzchni działki, powierzchnia biologicznie czynna minimum 30% powierzchni działki, intensywność zabudowy 0,01 – 1,0. Wysokość zabudowy mieszkaniowej może wynosić maksymalnie do 7,5 m, do dwóch kondygnacji nadziemnych, przy czym ostatnia kondygnacja winna mieścić się w poddaszu, natomiast wysokość pozostałej zabudowy do 9,0 m, do dwóch kondygnacji nadziemnych, przy czym ostatnia kondygnacja winna mieścić się w poddaszu, szerokość frontu zabudowy do 28,0 m. Kształt dachu nowo projektowanej zabudowy: dwu- lub wielospadowy o kącie nachylenia połaci dachowych dla budynków mieszkalnych od 30° do 45°, a dla budynków związanych z usługami turystycznymi do 60°. Zatem również w tym przypadku MPZP pozwala na rozwój zabudowy, która nie powinna przyczynić się do degradacji krajobrazu, zaniku lokalnej formy architektury i chaosu przestrzennego. Wręcz

odwrotnie, narzucone regulacje pozwalają przypuszczać, że zabudowa na tym terenie rozwijać się będzie w sposób zrównoważony i z poszanowaniem przyrody i krajobrazu.

5. Wskazanie obszarów parku udostępnionych do celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych gruntów

5.1. Udostępnianie Parku dla celów naukowych

1. Dla celów naukowych udostępniony jest cały obszar Parku.
2. W rezerwach przyrody poruszanie się poza wyznaczonymi szlakami wymaga zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.
3. Korzystanie w celach naukowych z tych fragmentów Parku, które stanowią własność innych podmiotów niż Skarb Państwa wymaga zgody właścicieli tych terenów.
4. W kontekście potencjalnie prowadzonych prac naukowych na tym obszarze jako priorytetowe należy traktować prace naukowo-badawcze związane z realizacją przyjętych celów ochrony Parku.
5. Korzystanie z obszaru Parku dla celów naukowych jest podporządkowane realizacji celów, dla których Park został utworzony, dlatego wymaga dostosowania prowadzonych badań do rodzaju i stopnia odporności elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego na degradację. W tym zakresie konieczne jest współdziałanie instytucji naukowych i osób prowadzących badania naukowe z Dyrektorem Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego.
6. Celowe jest aby raporty badawcze zawierające omówienie uzyskanych wyników badań oraz wnioski końcowe i rekomendacje, za zgodą autorów oraz instytucji zlecającej badanie były udostępniane Dyrektorowi ZPKWL, z zachowaniem i poszanowaniem praw autorskich wynikających z przepisów odrębnych.

5.2. Udostępnienie terenu Parku do celów edukacyjnych

1. Park jest w całości udostępniony dla celów edukacyjnych związanych z popularyzacją walorów i celów ochrony oraz kształtowaniem świadomości ekologicznej jego użytkowników, zarówno społeczności lokalnej, jak i turystów.
2. Najkorzystniejsze warunki do prowadzenia edukacji stwarzają ścieżki przyrodniczo-edukacyjne, umożliwiające samodzielne bądź z przewodnikiem - edukatorem zdobywanie wiedzy o środowisku przyrodniczym i walorach kulturowych tego obszaru.
3. W działalność edukacyjną czynnie włączają się zarówno pracownicy ZPKWL jak i pracownicy Nadleśnictw Kłodawa oraz Strzelce Krajeńskie, na terenie których funkcjonuje Gorzowski Park Krajobrazowych.

4. Korzystanie w celach edukacyjnych z terenów Parku stanowiących własność innych podmiotów niż Skarb Państwa wymaga zgody właścicieli tych terenów.
5. Udostępnienie Parku dla celów edukacyjnych jest podporządkowane realizacji celów, dla których Park został utworzony oraz wymaga dostosowania programu działań do rodzaju i stopnia odporności elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego na degradację.
6. W zakresie udostępnienia edukacyjnego Parku mieszczą się następujące formy działalności prowadzonej przez pracowników ZPKWL:
  - wytyczanie ścieżek edukacyjnych, punktów i przystanków edukacyjnych;
  - opracowanie tablic informacyjnych i montowanie ich w terenie (także tablic z kodami QR, przekierowujących urządzenia mobilne do stron internetowych z informacjami);
  - organizowanie spacerów edukacyjnych i interpretacyjnych na terenie Parku z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury edukacyjnej;
  - szerzenie edukacji ekologicznej poprzez prowadzenie zajęć i warsztatów w placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych i innych;
  - organizowanie konkursów, akcji edukacyjnych, wystaw, artystycznych spotkań plenerowych itp.;
  - świadczenie usług przewodnickich;
  - aktualizację oficjalnej strony internetowej Parku oraz publikacje nowych informacji o jego terenie;
  - udostępnianie danych o środowisku Parku (raporty, monitoringi, spostrzeżenia);
  - opracowanie i rozpowszechnianie publikacji popularnonaukowych na temat walorów przyrodniczych i kulturowych Parku.
7. Zakres działań edukacyjnych, bazujących na zasobach przyrodniczo-kulturowo-krajobrazowych Parku, niewymagających od uczestników edukacji żadnej pisemnej zgody Dyrektora ZPKWL obejmuje:
  - zwiedzanie ścieżek dydaktycznych, punktów i przystanków edukacyjnych, realizowane na obszarze całego Parku;
  - uczestniczenie w różnych formach edukacji ekologicznej (np. lekcje w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, oświatowych i innych, spotkania edukacyjne poza szkołą, konkursy, akcje edukacyjne, wystawy, zajęcia terenowe i wycieczki z przewodnikiem) prowadzonych przez pracowników ZPKWL lub pracowników nadleśnictw na terenie, których zlokalizowany jest Parku;
  - świadczenie usług przewodnickich w zakresie uprawiania turystyki przyrodniczej i kulturowej;

- organizowanie zajęć kameralnych (w tym laboratoryjnych, audiowizualnych) związanych z edukacją przyrodniczą, uczestniczenie w działaniach mających na celu podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- organizowanie spotkań ze świadkami wydarzeń historycznych, przedstawianie i promowanie folkloru oraz kultury ludowej ze wszelkimi jej charakterystycznymi elementami, właściwymi dla obszaru Parku.

5.3. Udostępnienie terenu Parku do celów rekreacyjno – turystycznych oraz amatorskiego połowu ryb

1. Organizowanie imprez masowych na terenie Gorzowskiego Parku Krajobrazowego wymaga uzyskania pisemnej zgody Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego.
2. Do celów rekreacyjno-turystycznych udostępnia się obszar całego Parku na zasadach wynikających z przepisów (Art.17.1) Ustawy o ochronie przyrody i zgodnych z następującymi wytycznymi uwzględniającymi rozpoznanie uwarunkowań lokalizacyjnych:
  - Korzystanie z obszaru Parku dla celów rekreacyjno-turystycznych jest podporządkowane realizacji celów, dla których Park został utworzony.
  - Korzystanie z obszaru Parku wymaga dostosowania rodzaju uprawianej turystyki i rekreacji do rodzaju i stopnia odporności elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego na degradację.
  - Dopuszcza się parkowanie pojazdów w miejscach wyznaczonych i oznakowanych jako parking z wyłączeniem pojazdów uprzywilejowanych na mocy innych przepisów.
  - Dopuszcza się biwakowanie jedynie w miejscach do tego wyznaczonych lub innych miejscach po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządzającego terenem, przy przestrzeganiu przepisów odrębnych.
  - Zabrania się palenia ognisk poza wyznaczonymi miejscami (z wyłączeniem obszarów, na których obowiązuje zakaz palenia ognisk wprowadzony na mocy odrębnych przepisów).
  - Korzystanie z terenów Parku stanowiących własność innych podmiotów niż Skarb Państwa wymaga zgody właścicieli tych terenów.
  - Dopuszcza się możliwość uprawiania turystyki pieszej i rowerowej poza wyznaczonymi szlakami turystycznymi i ścieżkami edukacyjnymi (nie dotyczy rezerwatów przyrody i ostoj roślin, grzybów i zwierząt), jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.
  - Utrzymuje się przebieg istniejących szlaków turystyki pieszej, rowerowej i ścieżek dydaktycznych.

- Dopuszcza się korektę przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, w szczególności tam, gdzie wymaga tego ograniczanie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko.
- Amatorski połów ryb na terenie Parku powinien odbywać się zgodnie z Regulaminem Zarządu Głównego Polskiego Związku Wędkarskiego oraz wytycznymi dokumentu „Szczegółowe Zasady Uprawiania Amatorskiego Połowu Ryb na terenie działania Okręgu PZW w Gorzowie Wlkp.”.

6. Określenie działań edukacyjnych, które w razie potrzeby mogą być prowadzone w oparciu o wartości przyrodnicze i kulturowe Parku

W Ustawie o ochronie przyrody wskazano, że jednym z celów ochrony przyrody jest kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody (art. 2 ust. 2 pkt 7). Cele ochrony przyrody realizowane są m.in. przez prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej (art. 3 pkt. 5). Edukacja ekologiczna jest zatem jednym z głównych zadań realizowanych przez pracowników Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego, w skład którego wchodzi również Gorzowski Park Krajobrazowy. Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad trwałego i zrównoważonego rozwoju jest jednym z najistotniejszych czynników pozytywnie wpływających na aktualny i przyszły stan zasobów naturalnych oraz na jakość otaczającego środowiska.

Celem prowadzonej na terenie Gorzowskiego Parku Krajobrazowego edukacji ekologicznej jest ukazanie różnorodności biologicznej Parku, pozytywne nastawienie do przyrody, kształtowanie od najmłodszych pokoleń postaw proekologicznych jak również współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego i zrozumienia dla działań mających na celu jego ochronę. Na terenie Parku istnieje kilka tras edukacyjnych, których unowocześnienie i rozbudowa umożliwiłyby prowadzenie zajęć o bardziej zróżnicowanej tematyce, skierowanych do znacznie szerszej grupy odbiorców. Coraz liczniejsza jest grupa dorosłych, poszukujących możliwości aktywnego spędzenia wolnego czasu lub/i podnoszenia swoich kwalifikacji zarówno na drodze kształcenia formalnego, jak i edukacji pozaszkolnej (nieformalnej). W ten trend wpisują się różne inicjatywy, które może podejmować Park na rzecz organizacji kursów tematycznych, warsztatów czy wystaw skierowanych do określonej grupy np.: zawodowej, wiekowej. Edukacja ekologiczna realizowana przez Park powinna stanowić element informacyjny i promocyjny, a także uświadamiać wagę problemów środowiskowych, występujących w konkretnych obszarach środowiska przyrodniczo-kulturowego (woda, gleba, rzeźba terenu, fauna, flora, klimat,

krajobraz, walory kulturowe). Oferta edukacyjna Parku powinna obejmować zarówno działania na terenie Parku, jak i w różnego typu placówkach oświatowo-wychowawczych. Organizacja powtarzających się, cyklicznych zajęć, imprez plenerowych, czy konkursów ma szansę trafić do szerszego grona odbiorców, a angażowanie lokalnego społeczeństwa w pomoc przy realizacji np.: pikniku ekologicznego, zawodów sportowych buduje pozytywne relacje na styku Park i jego otoczenie społeczno-gospodarcze. Uświadomienie społeczeństwa o współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego i dziedzictwo kulturowe jest najefektywniejszym sposobem jego ochrony.

7. Określenie potrzeb uzupełniania form ochrony pożądaných z punktu widzenia realizacji celów Parku

W granicach Gorzowskiego Parku Krajobrazowego funkcjonują następujące formy ochrony przyrody:

1) Rezerwaty przyrody:

- a) „Dębina” w jednostce krajobrazowej I -b
- b) „Wilanów” w jednostce krajobrazowej XI -b
- c) „Przyłęczek” w jednostce krajobrazowej XIV -a/ XII-a

2) Użytki ekologiczne:

- a) „Bagna nad Bukiem” w jednostce krajobrazowej X-a
- b) „Dankowskie Bagna” w jednostce krajobrazowej V-a
- c) „Mokre” w jednostce krajobrazowej V-b
- d) „Wilanów” w jednostce krajobrazowej IX-c
- e) „Różanki” w jednostce krajobrazowej XIV-c

3) Pomniki przyrody

- a) głaz narzutowy w jednostce krajobrazowej I-d
- b) dąb szypułkowy w jednostce krajobrazowej X-b
- c) skupienie drzew – żywotnik olbrzymi w jednostce krajobrazowej XI-c
- d) klon jawor w jednostce krajobrazowej X-b

Projektowane formy ochrony przyrody:

1) Rezerwat przyrody: brak.

2) Użytki ekologiczne: Jezioro Przyłęg: działka nr 181 obr. Rybakowo (poza LP) - miejsce siedliska 3140 (prawie na całej powierzchni jeziora) oraz licznych chronionych roślin wodnych.

3) Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: oddz. 5b, 5f, 6c, 7c, 7 f, 8 g- N-ctwo Kłodawa na łącznej powierzchni 13,95 ha - Miejsce występowania siedlisk przyrodniczych 7120, 7150,

91D0 oraz stanowisko cennych gatunków roślin (m.in. długosz królewski, bagnica torfowa, przygielka biała).

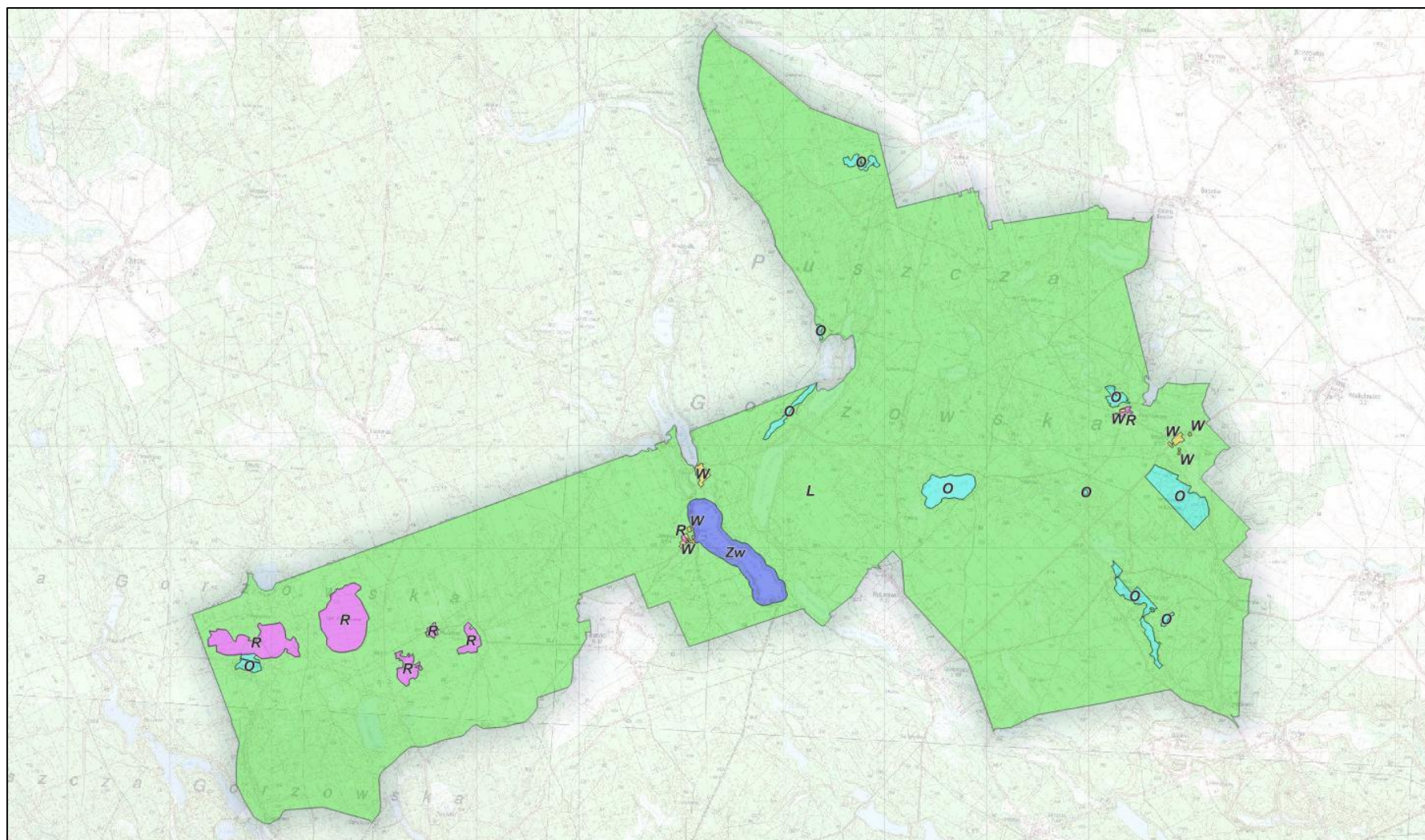
4) Pomniki przyrody: brak.

8. Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń

Przyjmuje się podział obszaru Parku na pięć stref, dla których formułuje się określone ustalenia ochronne i wskazania dotyczące zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zdiagnozowanych zagrożeń:

1. strefa O – obejmująca obszary objęte lub postulowane do objęcia dodatkowymi formami ochrony przyrody;
2. strefa L – obejmująca obszary o dominującej funkcji leśnej;
3. strefa R – obejmująca obszary o dominującej funkcji rolniczej, w przewadze niezabudowane lub z rozproszoną zabudową;
4. strefa W – obejmująca obszary istniejącego osadnictwa wiejskiego;
5. strefa Zw - obejmująca zbiornik wodny wodny - jezioro Lubie, o największym stopniu zainwestowania turystycznego.

Podział Parku na strefy przestrzenne przedstawia załączona mapa.

Rysunek 1. Pozdziel Parku na strefy ochrony

Strefa – O

Strefa „O” – obejmuje obszary objęte lub postulowane do objęcia dodatkowymi formami ochrony przyrody i krajobrazu (rezerваты przyrody; użytki ekologiczne; zespoły przyrodniczo-krajobrazowe). Przyjmuje się zastrzone ustalenia ochronne dla obszarów w strefie O, zalecane jest tutaj ograniczenie działań mogących bezpośrednio lub pośrednio oddziaływać negatywnie na zasoby przyrodnicze oraz walory kulturowe i krajobrazowe terenu. Dla poszczególnych obiektów postulowanych do objęcia ochroną prawną uszczegółowienie zasad ochrony powinno zostać określone indywidualnie w ramach aktów ustanawiających. Zasady te muszą bazować na wynikach diagnozy stanu istniejącego sporządzonej na potrzeby Planu Ochrony GoPK, jak też uwzględniać opinie zainteresowanych jednostek samorządowych, a także stopień akceptacji zasad ochrony przez właścicieli/zarządzających terenami proponowanymi do objęcia ochroną.

Strefa – L

Strefa „L” - leśna – obejmuje istniejące kompleksy lasów, wszystkich form własności, spełniające kryteria lasu w rozumieniu przepisów ustawy o lasach wraz ze wszystkimi drogami i innymi obiektami liniowymi (sieć rowów melioracyjnych, napowietrzne linie energetyczne, itp.) przecinającymi te kompleksy. Obejmuje również wszystkie zbiorniki wodne, (za wyjątkiem jez. Lubie) przepływające rzeki oraz niewielkie enklawy gruntów nieleśnych znajdujących się w owych kompleksach. Zasady prowadzenia gospodarki leśnej na tym terenie określone są w PUL lub UPUL. W ramach opracowywania nowych planów urządzenia lasu należy uwzględnić następujące ustalenia szczegółowe dla obszarów strefy L:

- 1) Obowiązuje zakaz lokalizacji w strefie L nowych obiektów budowlanych, niezwiązanych z gospodarką leśną, z wyłączeniem infrastruktury służącej celom rekreacji i wypoczynku takiej jak: parkingi, punktowe miejsca wypoczynku, zorganizowane punkty widokowe wraz z urządzeniami rekreacyjnego wyposażenia terenu (wiaty rekreacyjne, tablice edukacyjne, ławki itp.).
- 2) Przyjmuje się zasadę usuwania z terenów leśnych/adaptacji na cele turystyczno-rekreacyjne obiektów niezwiązanych z potrzebami gospodarki leśnej.
- 3) Przy odnawianiu lasów i w zalesieniach zaleca się dobór rodzimych gatunków drzew i krzewów oraz gatunków bardziej odpornych na zmieniające się uwarunkowania klimatyczne.
- 4) Należy kształtować granicę lasu w sposób podkreślający charakterystyczny krajobraz Parku, unikać długich linii prostych, zgeometryzowanych kształtów, szczególnie w obrębie punktów i ciągów widokowych.

5) Należy przeciwdziałać powstawaniu nielegalnych miejsc rekreacji w sąsiedztwie zbiorników wodnych.

Strefa - R

Strefa R obejmująca obszary o dominującej funkcji rolniczej, w przewadze niezabudowane lub z rozproszoną zabudową. Przyjmuje się następujące ustalenia szczegółowe dla strefy R:

- 1) Zakłada się utrzymanie dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania.
- 2) Dopuszcza się odtworzenie obiektów budowlanych związanych z działalnością rolniczą, w ramach istniejących siedlisk.
- 3) Dopuszcza się obiekty budowlane związane z działalnością pozarolniczą, w tym rybacką i turystyczną.
- 4) Wyklucza się z możliwości lokalizacji budynki i budowle:
  - a) w zasięgu punktów widokowych i ciągów widokowych;
  - b) na terenach podmokłych;
  - c) w leśnych enklawach oraz bezpośrednim sąsiedztwie dużych kompleksów leśnych, o powierzchni powyżej 10 ha.
- 5) W obrębie strefy R dopuszcza się lokalizację elementów infrastruktury rekreacyjnej, w formie urządzeń rekreacyjno-wypoczynkowych itp.
- 6) Zakazuje się wygrodzeń pól i łąk.
- 7) Należy przeciwdziałać lokalizacji obiektów (instalacji) telekomunikacyjnych, sieci energetycznych, o wysokości przekraczającej 10 m, z wyłączeniem obiektów niezbędnych dla zapewniania bezpieczeństwa ludzi i mienia; zaleca się stosowanie podziemnych sieci kablowych.
- 8) Zakaz lokalizacji przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko.
- 9) W zakresie gospodarki rolnej zaleca się rozwój rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego.

Strefa - W

Strefa W obejmuje obszary istniejącego osadnictwa wiejskiego (Puszczykowo, Wilanów, Lipy). Szczegółowe zasady zagospodarowania tych miejscowości określone powinny zostać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dotychczas plan taki ustalony jest jedynie dla miejscowości Lipy.

Ogólne zasady dotyczące kształtowania terenów nowej zabudowy mieszkaniowej w strefie W zdefiniowano jako:

- 1) Powierzchnia nowo tworzonej działki budowlanej wynosić powinna minimum 1200 m².

- 2) Powierzchnia biologicznie czynna na działkach zabudowy mieszkalnej powinna wynosić min. 50%
- 3) Wyjątkowo dopuszcza się lokalizowanie w strefie W innych obiektów niż zabudowa mieszkaniowa, zagrodowa i rekreacyjna, z zachowaniem przynajmniej 50% powierzchni biologicznie czynnej,
- 4) Dopuszcza się tworzenie nowej zabudowy zagrodowej, jeśli nieruchomość ma bezpośredni dostęp do drogi publicznej, a wielkość nowopowstającego gospodarstwa rolnego spełnia warunki wynikające z przepisów szczególnych,
- 5) Dopuszcza się lokalizację usług i działalności produkcyjnej w formach nie powodujących uciążliwości wykraczającej poza granicę nieruchomości.
- 6) Zakazuje się lokalizacji obiektów (instalacji) telekomunikacyjnych, sieci energetycznych, o wysokości przekraczającej 10 m, zaleca się stosowanie podziemnych sieci kablowych,
- 7) Zakaz budowy naziemnych instalacji fotowoltaicznych o mocy powyżej 50kW

Zasady dotyczące kształtowaniu zabudowy:

- 1) Dopuszczalna wysokość zabudowy to 7,5 m w najwyższym punkcie kalenicy.
- 2) Zaleca się nawiązywanie form zabudowy do tradycji architektury lokalnej oraz charakteru krajobrazu.
- 3) Zaleca się stosowanie naturalnych materiałów budowlanych.
- 4) Zaleca się stosowanie spadzistych dachów o kącie nachylenia połaci 30-45°.
- 5) Nie zaleca się budowy ogrodzeń pełnych oraz z betonowych elementów prefabrykowanych, zaleca się stosowanie żywopłotów.
- 6) Dopuszcza się lokalizację elementów infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej.

Zasady dotyczące kształtowania roślinności:

- 1) Zaleca się stosowanie rodzimych gatunków drzew i krzewów.
- 2) Zaleca się stosowanie żywopłotów jako ogrodzeń posesji.

Strefa - Zw

Strefa Zw obejmuje obszar jeziora Lubie wraz z pasem szerokości około 100 m od linii brzegowej zbiornika.

a) Preferowane kierunki zagospodarowania:

- umiarkowana turystyka i rekreacja oparta o naturalne walory jeziora Lubie;
- ochrona walorów krajobrazowych i ekologicznych jeziora Lubie;
- rozproszenie ruchu rekreacyjnego przez wytyczenie sieci ścieżek spacerowych i edukacyjnych.

b) Elementy zagospodarowania i działania naruszające walory:

- koncentracja ruchu turystyczno-rekreacyjnego w zasięgu południowo-zachodniego brzegu jeziora związanego z rozwojem miejscowości Lubociesz i funkcjonowaniem ośrodka wypoczynkowego „Lipy”;
- zaśmiecenie terenu.

c) Zakazy i ograniczenia obowiązujące w strefie:

- ograniczenie lokalizowania nowych obiektów budowlanych niezwiązanych z funkcją turystyczną z wyłączeniem obiektów infrastruktury technicznej;
- zakaz wznoszenia nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów jeziora, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- zakaz rozszerzania istniejących wygradzeń.

d) Warunki lokalizacji budynków i budowli, wytyczne urbanistyczne i architektoniczne:

- likwidacja zdekapitalizowanej zabudowy i urządzeń rekreacyjnych;
- nawiązywanie w procesie modernizacji obiektów do wzorca architektury regionalnej;
- ograniczanie powierzchni sztucznie utwardzonych z preferencją dla powierzchni biologicznie czynnych lub utwardzonych materiałami naturalnymi.

8. Identyfikacja oraz koncepcja eliminacji istniejących oraz potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych

Tabela 4. Identyfikacja zagrożeń oraz sposobów ich eliminacji lub ograniczenia

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status*	Rodzaj**	Sposób eliminacji lub ograniczenia
ZAGROŻENIA DLA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA ABIOTYCZNEGO:						
1.	Zaśmiecanie	Incydentalne lub stałe porzucanie na terenach leśnych, a także w okolicach cieków i zbiorników wodnych różnego rodzaju odpadów.	Punktowo, teren całego Parku	R, P	W, Z	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci, sprzątanie terenów zaśmieconych w ramach zorganizowanych akcji społecznych. Edukacja społeczeństwa.
2.	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	Zanieczyszczenia związane ze wzmożonym ruchem samochodowym.	Teren wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych na terenie Parku (drogi wojewódzkie 151 oraz 156)	R, P	W, Z	Promowanie działań na rzecz obsadzania korytarzy drogowych roślinnością drzewami oraz krzewami.
ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA BIOTYCZNEGO:						
3.	Hałas	Wzmożony ruch samochodowy jest głównym źródłem hałasu, uciążliwego dla organizmów bytujących w ekosystemach leśnych.	Teren wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych na terenie Parku (drogi wojewódzkie 151 oraz 156)	R, P	W, Z	Tworzenie stref ekotonowych, obsadzenie dróg drzewami i krzewami.
4.	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych	Zanieczyszczenia wód oraz stref przybrzeżnych związane z dopływem biogenów, ale również znacznym zaśmieceniem terenu.	Naturalne ciek wodne oraz jeziora i stawy rybne	R	W	Ochrona stref brzegowych przed zanieczyszczaniem odpadami. Ograniczenie spływu substancji biogennych przez utrzymanie trwałych użytków zielonych w pasie szerokości min. 15 m od brzegów zbiorników i cieków. Trwałe użytki zielone stanowią naturalne poldery i strefę samoistnego oczyszczania się wód.
5.	Eutrofizacja zbiorników	Postępująca eutrofizacja związana z naturalnym rozkładem nagromadzonej materii organicznej.	Naturalne zbiorniki wodne w Parku	R, P	W	Brak możliwości eliminacji lub ograniczenia wpływu zagrożenia.
6.	Intensyfikacja hodowli ryb	Potencjalne ryzyko intensyfikacji gospodarki stawowej i wiążące się	gm. Kłodawa, obręb Kłodawa, dz. ew 766	P	W	Wspieranie ekstensywnej gospodarki rybackiej.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status*	Rodzaj**	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		z tym zmiany, tj. pogłębianie, usuwanie roślinności, wysokie zagęszczenia. Zmiana sposobu użytkowania stawów niesie ryzyko pogorszenia stanu siedlisk gatunków ptaków związanych z zarastającymi zbiornikami wodnymi.	Goszczanowski Staw, gm. Strzelce Krajeńskie, obręb Buszów, dz. ew. 16			Prowadzenie ekstensywnej gospodarki zgodnie z aktualnym programem operacyjnym dla rybactwa wspierającym działania prośrodowiskowe.
7.	Zanieczyszczenie gleby i wód podziemnych	Agrotechnika upraw rolniczych wymaga stosowania nawozów, herbicydów, pestycydów, regulatorów wzrostu. Spływ powierzchniowy tych substancji chemicznych do wód jest szkodliwy dla organizmów wodnych.	Tereny rolnicze w Parku	R, P	W	Racjonalne stosowanie środków ochrony roślin. Edukacja w zakresie dobrych praktyk rolniczych.
8.	Sukcesja wtórna/ porzucanie użytkowania łąk i pastwisk	Porzucanie tradycyjnego (ekstensywnego) użytkowania pastwiskowego i łąkarskiego.	Teren łąk i pastwisk, w szczególności tereny przylegające do cieków i zbiorników wodnych	P	W	Promowanie i wspieranie ekstensywnej gospodarki na użytkach zielonych, stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, programów rolnośrodowiskowych.
9.	Intensyfikacja gospodarki rolnej	Intensyfikacja dotychczasowego sposobu użytkowania pól uprawnych, łąk i pastwisk może prowadzić do przekształceń siedlisk roślinnych i zubożenia fauny i flory.	Tereny rolnicze w Parku	P	W	Wspieranie działań na rzecz ekstensywnej gospodarki rolnej.
10.	Sukcesja roślinna	Zarastanie torfowisk oraz zarastanie drzewami brzegów rzeki Przylęzek na całej jej długości stanowi zagrożenie dla rozwoju ziołoroślowej i szuwarowej.	Wszytskie torfowiska mszarne oraz rzeka Przylęzek	R, P	W	Monitorowanie dynamiki zmian w ekosystemach roślinnych występujących wzdłuż rzeki Przylęzek.
11.	Juwenalizacja oraz uproszczenie struktury wiekowej drzewostanów	Juwenalizacja oraz uproszczenie struktury wiekowej drzewostanów Homogenizacja struktury drzewostanu. W efekcie powstają młodniki i tyczkowiny bukowe o uproszczonej strukturze	Obszar leśny Parku	R	W	Zachowanie tzw. drzew biocenotycznych. Faworyzowanie odnowień naturalnych. Urozmaicenie składu gatunkowego poprzez stosowanie różnych typów

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status*	Rodzaj**	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		drzewostanu i ubogim runie zajmujące rozległe powierzchnie.				drzewostanów zawierających gatunki liściaste właściwe dla siedliska przyrodniczego.
12.	Susza i zmniejszenie opadów	Ocieplanie się klimatu, zmniejszenie ilości oraz zmiana struktury opadów (mniej opadów w sezonie wegetacyjnym) powodują wysychanie i zarastanie mokradeł, co zagraża gatunkom zależnym od wody.	Jeziora, ciek i torfowiska na terenie całego Parku, szczególnie Użytek Ekologiczny Dankowskie Bagna, jez. Duży Zielęcín	R, P	W, Z	Niedopuszczanie do jakichkolwiek działań mogących skutkować pogorszeniem warunków wodnych (odwodnienia, pobór wód, zmniejszanie zlewni bezpośredniej).
13.	Działalność rekreacyjna związana z wędkarstwem	Stanowiskom wędkarskim towarzyszy zaśmiecenie brzegów cieków i zbiorników wodnych. Poza tym żyłki i haczyki pozostawiane przez wędkarzy w terenie stanowią zagrożenie dla żerujących ptaków (zaplątanie, połknięcie haczyka). Wędkowanie z łodzi powoduje płoszenie ptaków bytujących na jeziorach.	Cieki i zbiorniki na terenie całego Parku	R, P	W	Działanie edukacyjne Kontrola i egzekwowanie prawa.
14.	Bariery ekologiczne	Drogi przechodzące przez Park są przyczyną zwiększonej śmiertelności zwierząt oraz przerwanie ciągłości siedlisk przyrodniczych.	Droga DW151 przerywa ciągłość siedlisk przyrodniczych	R, P	W	Ustawienie znaków informujących o szlakach migracji zwierząt. Promowanie działań edukacyjnych uświadamiających wpływ kolizji drogowych na populację zwierząt.
15.	Nadmierna presja turystyczna	W sezonie wakacyjnym obserwuje się znaczną koncentrację turystów nad brzegami jezior, co wzmacnia procesy wydeptywania terenu, zaśmiecenia i hałasu.	Przestrzeń wokół jezior i wzdłuż cieków wodnych, miejsca rekreacyjne, w tym parkingi i miejsca postoju oraz punkty wypoczynkowe	R, P	W	Poprawa infrastruktury rekreacyjnej. Edukacja ekologiczna turystów. Opracowanie zasad udostępniania obiektów turystyczno-rekreacyjnych we współpracy z organizacjami społecznymi.
16.	Potencjalna wycinka drzew w strefie	Narażenie strefy brzegowej na erozję, zmniejszenie dostępności	Drzewostany w bezpośrednim	P	W	Pozostawianie strefy buforowej drzew w strefie brzegowej jezior

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status*	Rodzaj**	Sposób eliminacji lub ograniczenia
	brzegowej jezior	miejsc lęgowych dla np. gągoła.	sąsiedztwie jezior i naturalnych cieków			i cieków.
17.	Chów i hodowla obcych gatunków zwierząt	Hodowla obcych gatunków zwierząt (np. ptaków) powoduje zagrożenie przeniknięciem ich do środowiska.	Stawy k. leśniczówki Przyłęsko	R	W, Z	Działanie edukacyjne.
18.	Niewłaściwa lokalizacja urządzeń łowieckich	Lokalizacja ambon np. przy naturalnych wodopojach powoduje stres zwierzyny, niepokojonej przy zaspokajaniu podstawowych potrzeb.	Cały obszar Parku	R, P	W	Nie lokalizowanie ambon myśliwskich w sąsiedztwie wodopojów.
19.	Bariery ekologiczne	Zwiększenie śmiertelności ptaków w wyniku kolizji z napowietrznymi liniami energetycznymi oraz drogi przechodzące przez Park są przyczyną zwiększonej śmiertelności zwierząt oraz przerwanie ciągłości siedlisk przyrodniczych.	Linie wysokiego napięcia oraz droga DW151	R	W	Minimalizacja negatywnego oddziaływania sieci elektroenergetycznych na ptaki np. poprzez za stosowanie znaczników na przewodach wysokiego napięcia. Ewentualne rozwiązania techniczne wymagają szczegółowej konsultacji z właścicielem/użytkownikiem linii. Ustawienie znaków informujących o szlakach migracji zwierząt. Promowanie działań edukacyjnych uświadamiających wpływ kolizji drogowych na populację zwierząt.
20.	Obce gatunki w runie	Udział gatunków obcych geograficznie dla siedliska – niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>).	Wszystkie płaty siedlisk przyrodniczych: 9130, 9160, 9170, 91E0	R,P	W	Brak realnych możliwości eliminacji lub ograniczenia wpływu zagrożenia. Monitoring oceny zagrożenia podczas prac przy ocenie stanu ochrony wg monitoringu PMS.
21.	Niedostatek martwego drewna	Niedostatek martwego drewna, przy jednoczesnym niewielkim jego zróżnicowaniu (pod względem	Wszystkie płaty siedlisk przyrodniczych: 9110, 9130, 9160, 9170,	I, P	W	Pozostawienie części płatów siedliska bez wskazań gospodarczych.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status*	Rodzaj**	Sposób eliminacji lub ograniczenia
		rozmiarów i cech).	9190, 91E0, 91F0.			Pozostawienie części płatów siedliska w formie biogrup do „naturalnej śmierci drzew”. Zachowanie tzw. drzew biocenotycznych. Zapewnienie ciągłej obecności w każdym kompleksie fragmentów starych, rębnych i przeszłorębnych drzewostanów.
22.	Niewłaściwe gatunki rodzime	Lokalnie znaczący udział gatunków niewłaściwych dla siedliska przyrodniczego w drzewostanie- Sosny zwyczajnej (<i>Pinus sylvestris</i>), Świerka pospolitego (<i>Picea abies</i>), Modrzewia europejskiego (<i>Larix decidua</i>)	Wszystkie płaty siedlisk przyrodniczych: 9110, 9130, 9160, 9170, 9190	I, P	W	Stopniowe ograniczenie gatunków niewłaściwych dla siedliska w płatach gdzie te gatunki współdominują oraz unikanie ich wprowadzania we wszystkich pozostałych płatach.
23.	Odwodnienie lub zalanie	Odwodnienie lub zalanie oraz skutki zmian klimatu.	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 91D0	P	W	Ograniczenie prac związanych ze zmianą warunków wodnych w bezpośrednim sąsiedztwie płatu siedliska.
24.	Inwazje gatunków obcych	Obecność rdestowców, barszczu sosnkowskiego i <i>Erechtites jastrzębcowatego</i> - pospolitego na porębach w Parku i częstego na wysychających torfowiskach mszarnych.	Cały obszar Parku.	I, P	W, Z	Monitoring oraz działania edukacyjne (w zakresie właściwych praktyk, identyfikacji, metod zwalczania), wspieranie jednostek samorządowych i Nadleśnictw w zwalczaniu (przekazywanie informacji, inicjowanie działań, wspieranie w pozyskaniu środków).
ZAGROŻENIA DLA WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH:						
25.	Zaśmiecenie terenu	W Parku zidentyfikowano wiele miejsc, w których składowane są różnego typu odpady, w dużej mierze zjawisko to skorelowane jest występowaniem zbiorników wodnych.	Punktowo teren całego Parku, w szczególności teren w otoczeniu zbiorników wodnych (m.in. jezioro Przyłęg) oraz w miejscach postoju	R, P	W	Likwidacja „dzikich”, nielegalnych wysypisk śmieci. Sprzątanie terenu w ramach zorganizowanych akcji społecznych. Edukacja społeczeństwa.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status*	Rodzaj**	Sposób eliminacji lub ograniczenia
			pojazdów i punktach wypoczynkowych (np. miejsce postoju w Lipach)			
26.	Obniżenie walorów wizualnych przez zróżnicowaną zabudowę	Duża dowolność w zakresie formy architektonicznej, materiału i kolorystyki wznoszonych budynków, ale również dotyczy to ogrodzeń posesji.	Tereny wiejskie, np. Wilanów	R	W	Promowanie rozwiązań architektonicznych przyjaznych dla krajobrazu i nawiązujących do lokalnej tradycji budowlanej. Kształtowanie odpowiedniej polityki przestrzennej w zakresie form i wzorców architektonicznych. Edukacja społeczeństwa.
27.	Występowanie obiektów dysharmonizujących	W krajobrazie leśno-wodnym obce i rażące są różnego typu prowizoryczne konstrukcje np. pomosty wędkarskie, tablice informacyjne.	Jeziora i stawy hodowlane (m.in. Jezioro Przylęg)	R	W	Oslabienie oddziaływania wizualnego obiektów dysharmonijnych poprzez ich usunięcie lub zastosowanie zieleni maskującej.
28.	Zanikanie terenów otwartych	Potencjalna zmiana użytków zielonych i pól uprawnych na tereny zalesione, czy zabudowane prowadzić może do ograniczenia możliwości percepcyjnych, a tym samym redukcji walorów krajobrazowych terenu.	Tereny otwarte w Parku, głównie łąki, pastwiska i pola uprawne	P	W	Podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania zamian terenów otwartych w lasy i obszary zabudowane. Promowanie ekstensywnego użytkowania kośnego użytków zielonych, usuwanie podrostu roślinności drzewiastej.
29.	Zarastanie jezior, eutrofizacja	Zarastanie jezior w strefie przybrzeżnej powoduje zmniejszenie możliwości percepcji krajobrazu z punktów widokowych.	Jeziora (np. jezioro Przylęg)	R	W	Ograniczenie ekspansji roślinności w sąsiedztwie punktów widokowych.
30.	Ekspansja roślinności w zasięgu punktów widokowych	Rozwój roślinności prowadzi do obniżenia możliwości percepcyjnych w zasięgu punktów widokowych, a przez to do redukcji zasobów krajobrazowych terenu.	Punkty widokowe (np. punkt widokowy nr 4 w jed. krajobrazowej IV -d) i ciągi widokowe (np. ciąg nr 5 w jed. krajobrazowej I -c)	R, P	W	Ograniczenie ekspansji roślinności w sąsiedztwie punktów widokowych.
31.	Powstawanie	„Dzikie” miejsca wypoczynkowe	Teren leśny w Parku,	R	W	Opracowanie koncepcji

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status*	Rodzaj**	Sposób eliminacji lub ograniczenia
	„dzikich”, niezorganizowanych miejsc wypoczynkowych	skutkują zanieczyszczeniem terenu, jego zaśmieceniem, wydeptywaniem roślinności. Stwarzają niebezpieczeństwo pożaru.	również brzegi zbiorników wodnych			rekreacyjnego zagospodarowania Parku, ocena możliwości włączenia „dzikich” miejsc wypoczynku do oferty rekreacyjno-edukacyjnej Parku.
32.	Obniżenie walorów wizualnych poprzez brak ujednolicenia wzorca oraz brak należytej konserwacji obiektów małej architektury	Infrastruktura rekreacyjna w Parku wymaga ujednolicenia oraz konserwacji. Brak ujednoliconej formy wiat, tablic edukacyjnych i innych urządzeń obniża walory krajobrazowe terenu.	Teren leśny Parku, w szczególności miejsca postoju i punkty wypoczynkowe	R	W	Opracowanie katalogu urządzeń rekreacyjnych spójnych dla całego Parku. Konserwacja urządzeń. Edukacja społeczeństwa.
ZAGROŻENIA DLA WALORÓW KULTUROWYCH:						
33.	Zatarcie układu kompozycyjnego historycznie ukształtowanej zieleni komponowanej parków podworskich	Brak należytej pielęgnacji terenów zieleni parkowej doprowadził do prawie zupełnego zaniku dawnych parków.	Parki podworskie z XIX wieku w Puszczykowie i Wilanowie	R	W	Zabezpieczenie śladów po dawnych założeniach parkowych. Edukacja społeczeństwa.
34.	Zatarcie układu kompozycyjnego terenów zieleni - cmentarzy	Teren o nieczytelnym układzie kompozycyjnym, słabo pielęgnowany.	Cmentarz w Wilanowie	R	W	Rewaloryzacja terenu cmentarza. Zabezpieczenie obiektu. Edukacja społeczeństwa.
35.	Przerwanie ciągłości lokalnej tradycji budowlanej	Odejście od dawnych form i rozwiązań architektonicznych, stosowanych materiałów i kolorystyki.	Tereny wiejskie	R	W	Promowanie rozwiązań architektonicznych nawiązujących do wzorców lokalnej tradycji budowlanej. Ochrona tradycyjnego budownictwa w MPZP. Edukacja społeczeństwa.
36.	Postępująca dekapitalizacja obiektów	Pogarszający się zły stan obiektów cennych kulturowo wynika z braku odpowiednich prac	Wszystkie obiekty w ewidencji gminnej (w Puszczykowie,	R	W	Konserwacja i rewitalizacja obiektów. Edukacja społeczeństwa.

Lp.	Zagrożenie	Charakterystyka zagrożenia	Lokalizacja zagrożenia	Status*	Rodzaj**	Sposób eliminacji lub ograniczenia
	dziedzictwa kulturowego	konserwatorskich.	Wilanowie i Lipach)			
37.	Zacieranie historycznie ukształtowanej sieci dróg	Brak konserwacji nawierzchni dróg brukowanych, również konserwacja z użyciem niewłaściwych materiałów (np. lepiszcze bitumiczne) prowadzi do zniszczenia oryginalnego historycznego układu dróg.	Wszystkie drogi brukowane	R	W	Intensyfikacja działań konserwacyjnych. Edukacja społeczeństwa.

*Status zagrożenia: P - zagrożenie potencjalne, R - zagrożenie istniejące

**Rodzaj zagrożenia: W - zagrożenie wewnętrzne, Z - zagrożenie zewnętrzne

II. Wskazanie działań ochronnych dla parku krajobrazowego, wynikających z opracowanej koncepcji ochrony przyrody, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji

Walory krajobrazowe:

- Zachowanie, przywracanie lub kształtowanie na nowo wartości estetycznych krajobrazu, szczególnie w rejonach udostępnionych dla różnych form działalności człowieka.
- Ochrona pośrednia przez zadania realizowane w ramach: ochrony ekosystemów leśnych, lądowych ekosystemów nieleśnych, ochrony przyrody nieożywionej i gleb, ochrony środowiska, ochrony wartości kulturowych, udostępniania i zagospodarowania Parku.
- Rozpoznawanie, eliminowanie lub działanie na rzecz ograniczania zagrożeń antropogenicznych, w szczególności: urbanizacji, hałasu, skażenia i zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb oraz ochrony tras migracji zwierząt.

Wartości kulturowe:

- Zachowanie istniejących walorów kultury materialnej.
- Prowadzenie prac konserwatorskich, remontowych lub restytucyjnych w obiektach Skarbu Państwa w granicach GoPK.
- Umożliwienie i wspieranie kultywowania tradycji związanych z dawnym użytkowaniem Puszczy Gorzowskiej (stawy hodowlane, młyny, bartnictwo, pszczelarstwo itp.).

Rodzaj działań ochronnych wraz ze sposobem wykonania, zakresem i lokalizacją ujęto w Tabeli 5.

Tabela 5. Rodzaj działań ochronnych wraz ze sposobem wykonania, zakresem i lokalizacją

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
1.	Utrzymanie nieleśnych ekosystemów lądowych oraz zapobieganie wtórnej sukcesji zbiorowisk leśnych oraz pojawianiu się gatunków roślin obcych i niepożądanych	• Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmiot ochrony • Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych • Usuwanie	Istniejące trwałe użytki zielone oraz możliwe do odtworzenia łąki i pastwiska	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości	12 / 1 ha

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
		pojawiających się gatunków krzewiastych i drzewiastych • Użytkowanie kośne (po wyprowadzeniu lęgów) lub pastwiskowe (z obsadą wypasanych zwierząt nie wyższą niż 1 DJP/ha), nie rzadziej niż raz na 2 lata, z usunięciem biomasy. Promowanie działań rolno-środowiskowo-klimatycznych			
2.	Ochrona obiektów architektonicznych kultury materialnej	Remont i konserwacja obiektów kultury materialnej	Wsie Puszczykowo, Wilanów	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości	0,1-0,5 / 1 m ²
3.	Utrzymanie właściwego stanu urządzeń rekreacyjnych	• Naprawa • Konserwacja • Budowa elementów infrastruktury towarzyszącej trasom turystyczno-rekreacyjnym	Szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne oraz powierzchniowe elementy zagospodarowania rekreacyjnego	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości we współpracy z ZPKWL–GoPK	50
4.	Ochrona dróg i infrastruktury technicznej z nimi związanej	Zabezpieczenie i naprawa dróg z oryginalną, brukowaną nawierzchnią	Drogi brukowane na terenie GoPK	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości	0,1-0,3 / 1m ²
5.	Utrzymanie lub kształtowanie zieleni	• Odtworzenie układu kompozycyjnego terenów urządzonych (założenie dworskie, cmentarz itp.)	Park dworski w Puszczykowie	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości	6 /1ha

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
6.	Ochrona stref brzegowych zbiorników przed zanieczyszczeniami	Na całym obszarze zaleca się ochronę stref brzegowych przed zanieczyszczeniem odpadami realizowane we współpracy zarządcy obszaru z użytkownikiem wędkarskim i/lub rybackim – egzekwowanie obowiązku utrzymania czystości w obrębie stanowisk wędkarskich.	Wszystkie zbiorniki, na których dopuszczony jest połów ryb	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości	20
7.	Zapobieganie przekształceniu naturalnych zbiorników wodnych w stawy	Nie dopuszczać do przekształcania naturalnych zbiorników wodnych w stawy	Wszystkie naturalne zbiorniki wodne	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości	Działanie realizowane w ramach prowadzonej gospodarki rybackiej/ wędkarskiej.
8.	Unikanie regulacji naturalnych cieków wodnych	Regulację naturalnych cieków wodnych dopuszczać tylko w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz działań związanych z poprawą retencji wodnej.	Wszystkie naturalne cieciki wodne	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości	Działanie realizowane w ramach prowadzonej gospodarki rybackiej/ wędkarskiej.
9.	Kontrola legalności pomostów wędkarskich na jeziorach parku.	Kontrola legalności pomostów wędkarskich. Działanie realizowane we współpracy z właścicielami i zarządcami gruntów oraz organami właściwymi do wydawania zezwoleń/wyrażających sprzeciw na budowę tych obiektów.	Wszystkie zbiorniki wodne w parku	Właściciele użytkownicy gruntu we współpracy z ZPKWL – GoPK	5

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
10.	Działania edukacyjne w zakresie szkodliwości pozostawienia zanieczyszczeń w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych	Działania edukacyjne wśród turystów, wędkarzy, mieszkańców, szczególnie w zakresie pozostawiania przedmiotów zanieczyszczających zbiorniki wodne	Wszystkie zbiorniki wodne w parku	ZPKWL – GoPK	5
11.	Prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej	Prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej zgodnej z typem rybackim jeziora	Wszystkie zbiorniki, na których dopuszczony jest połów ryb	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości	Działanie realizowane w ramach prowadzonej gospodarki rybackiej/ wędkarskiej
12.	Zachowanie odpowiedniej struktury ryb	Zachowanie odpowiedniej struktury ryb (proporcji drapieżniki – karpiołowe) z jednoczesnym ograniczeniem wprowadzania obcych gatunków ryb - amura i karpia	Wszystkie zbiorniki, na których dopuszczony jest połów ryb	Właściciele/ zarządcy gruntu/ nieruchomości	Działanie realizowane w ramach prowadzonej gospodarki rybackiej/ wędkarskiej
13.	Preferowanie stosowania typów drzewostanów zawierających wyłącznie gatunki liściaste	Na siedliskach leśnych w typie siedliskowym Lśw, Lw preferowanie stosowania typów drzewostanów zawierających wyłącznie gatunki liściaste właściwe dla siedliska przyrodniczego. Za wyjątkiem sytuacji nadzwyczajnych (sytuacje klęskowe oraz przypadki zagrażające trwałości lasu).	Wszystkie płaty siedlisk przyrodniczych 9130, 9160, 9170	PGL LP	Działanie realizowane w ramach prowadzonych zabiegów hodowlanych oraz pielęgnacyjnych

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
14.	Zachowanie tzw. drzew biocenotycznych	Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000, z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.	Nadleśnictwo Kłodawa, Nadleśnictwo Strzelce Krajeńskie	PGL LP	Działanie realizowane w ramach prowadzonych zabiegów hodowlanych oraz pielęgnacyjnych
15.	Preferowanie rębni złożonych	Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie preferowania rębni złożonych na siedliskach przyrodniczych w celu utrzymania wielowarstwowej struktury drzewostanu	Wszystkie płaty siedlisk 9110, 9130, 9160, 9170, 9190, 91E0	PGL LP	Działanie realizowane w ramach prowadzonych zabiegów hodowlanych oraz pielęgnacyjnych
16.	Niewprowadzanie gatunków niewłaściwych dla siedliska	Unikanie wprowadzania gatunków niewłaściwych dla siedliska przyrodniczego	Wszystkie płaty siedlisk 9110, 9130, 9160, 9170, 9190, 91E0	PGL LP	Działanie realizowane w ramach prowadzonych zabiegów hodowlanych oraz pielęgnacyjnych.
17.	Faworyzowanie odnowień naturalnych.	Faworyzowanie odnowień naturalnych gatunków właściwych dla siedlisk przyrodniczych w obrębie ich płatów	Wszystkie płaty siedlisk 9110, 9130, 9160, 9170, 9190, 91E0	PGL LP	Działanie realizowane w ramach prowadzonych zabiegów hodowlanych oraz pielęgnacyjnych.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
18.	Kształtowanie strefy ekotonowej	Wzdłuż większych naturalnych zbiorników wodnych i rzek zachować lub kształtować strefę ekotonowego pasa ochronnego o szerokości minimum jednej wysokości drzewostanu. Zaleca się dążyć do tego, aby strefy ekotonowe były maksymalnie wypełnione przez roślinność zielną, krzewy i drzewa w układzie pionowym i poziomym. Na granicy między lasem, a zewnętrznymi terenami otwartymi (m.in. polami, wodami) należy zachowywać lub kształtować strefę przejściową, zwaną ekotonem.	Tereny leśne w GoPK	PGL LP	Działanie realizowane w ramach prowadzonych zabiegów hodowlanych oraz pielęgnacyjnych
19.	Unikanie modyfikacji naturalnych cieków wodnych.	Modyfikację naturalnych cieków wodnych dopuszczać tylko w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz działań związanych z poprawą retencji wodnej i zabiegów ochrony przyrody. Modyfikację, w tym prace utrzymaniowe oraz renaturyzację wód prowadzić zgodnie z zasadami Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych oraz Dobrymi Praktykami	Wszystkie naturalne ciek wodne	Właściciele użytkownicy gruntu	Działanie realizowane w ramach prowadzonej gospodarki wodnej

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
		Utrzymania Rzek.			
20.	Zapobieganie piętrzeniu i stagnowania wód	Nie dopuszczać do piętrzenia i stagnowania wód na siedliskach łęgowych i na torfowiskach mszarnych, w szczególności nie należy wykonywać piętrzeń na wartko płynących strumieniach oraz na źródłiskach ze względu na ochronę fauny reofilnej i siedlisk źródłiskowych	Wszystkie siedliska łęgowe i torfowiska mszarne	Właściciele/ zarządcy gruntu we współpracy z ZPKWL – GoPK	Działanie realizowane w ramach prowadzonych zabiegów hodowlanych oraz pielęgnacyjnych
21.	Preferowanie gatunków rodzimych drzew i krzewów	Podczas zabiegów pielęgnacyjnych preferowanie w składzie drzewostanów i podszytu przedstawicieli obecnych w nich gatunków rodzimych drzew i krzewów	Nadleśnictwo Kłodawa, Nadleśnictwo Strzelce Krajeńskie	PGL LP	Działanie realizowane w ramach prowadzonych zabiegów hodowlanych oraz pielęgnacyjnych
22.	Gromadzenie informacji o zagrożeniach inwazjami biologicznymi	Gatunki obce, szczególnie inwazyjne. Bieżące gromadzenie wszystkich informacji o miejscach obserwacji.	Cały obszar GoPK	ZPKWL – GoPK we współpracy z PGL LP	5
23.	Wykonanie operatu hydrologicznego	Wykonanie szczegółowego operatu hydrologicznego obszaru Parku z pełną inwentaryzacją terenową wszystkich cieków oraz terenów bagiennych w obszarze Parku, czego wynikiem	Cały obszar GoPK	ZPKWL – GoPK we współpracy z PGL LP	200

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
		powinno być wskazanie rozwiązań technicznych poprawiających funkcjonowanie systemu melioracji wodnych, potrzeb w zakresie napraw, konserwacji i inwestycji w infrastrukturę melioracyjną oraz wytycznych do poprawy funkcjonowania systemu melioracji wodnych, w tym szczegółowych wskazań do funkcjonowania retencji wody w obszarze.			
24.	Utrzymanie zdolności retencyjnych ekosystemów leśnych i nieleśnych	Renowacja zastawek. Przy renowacji urządzeń melioracyjnych zaleca się stosować regulowany odpływ systemów drenarskich i rowów, z możliwością całkowitego zablokowania odpływu wody w okresach suszy. Inicjowanie działań związanych z małą retencją niziną	Wszystkie urządzenia melioracyjne	Właściciele/ zarządcy gruntu we współpracy z ZPKWL – GoPK	Działanie realizowane w ramach prowadzonej gospodarki wodnej
25.	Zachowanie siedlisk płazów oraz ptaków wodno-błotnych	Zachowanie siedlisk płazów i ptaków na stawach, wspieranie ekstensywnej gospodarki rybackiej, zapewnienie stałej obecności wody w płytkich stawach hodowlanych	Wszystkie stawy rybne w obszarze GoPK	Właściciele/ zarządcy gruntu	Działanie realizowane w ramach prowadzonej gospodarki rybackiej/ wędkarskiej

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
		w okresie co najmniej od marca do sierpnia. Prowadzenie ekstensywnej gospodarki zgodnie z aktualnym programem operacyjnym dla rybactwa wspierającym działania prośrodowiskowe.			
26.	Działania edukacyjne dotyczące wpływu domowych zwierząt drapieżnych na populacje dziko żyjących gatunków	Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej poprzez działania edukacyjne dotyczące wpływu domowych zwierząt drapieżnych na populacje dziko żyjących gatunków	Cały obszar GoPK	ZPKWL – GoPK	2
27.	Działania edukacyjne dotyczące wpływu inwazji gatunków obcych na rodzimą florę i faunę	Zmniejszanie ryzyka uwalniania inwazyjnych gatunków obcych do środowiska przyrodniczego poprzez działania edukacyjne dotyczące wpływu inwazji gatunków obcych na rodzimą florę i faunę	Cały obszar GoPK	ZPKWL – GoPK	2
28.	Powstrzymywanie ekspansji drzew na torfowiskach	Ograniczanie udziału drzew i krzewów zarastających siedliska mokradłowe (w efekcie ocieniających, zwiększających transpirację, zmniejszających zróżnicowanie gatunkowe i eliminujących typowe dla mokradeł gatunki światłolubne) –	Wszystkie płaty siedlisk 7110, 7120, 7140, 7150	PGL LP	12 /1 ha

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
		wycinanie i usuwanie poza torfowisko brzoź do osiągnięcia wskaźników ustalonych jako cele ochrony dla poszczególnych typów siedlisk, a w przypadku nadal zbyt dużego udziału drzew – ograniczanie udziału także sosny. Najsilniej odślaniać mokradła w części najsilniej uwodnionej z największym udziałem torfowców. Wycinkę realizować w okresie zimowym, optymalnie przy silnie zmrożonym gruncie i pokrywie śnieżnej.			
29.	Wyłączyć z użytkowania gospodarczego	Wyłączyć z użytkowania gospodarczego drzewostanów na siedliskach bagiennych. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Wszystkie płaty siedliska 91D0	PGL LP	Działanie realizowane w ramach prowadzonych zabiegów hodowlanych oraz pielęgnacyjnych
30.	Kontynuacja rozpoznania występowania stanowisk chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków ptaków nie będących przedmiotami ochrony w ostoi Natura 2000 PLB080001Puszcza	Co najmniej następujące gatunki: bąk, błotniak stawowy, derkacz, żuraw, wodnik, perkoz, łoś, gąsiorek. W oparciu o metodykę PMŚ GIOŚ. Co 5 lat	Na znanych stanowiskach oraz rejestrowanie nowych stanowisk.	ZPKWL – GoPK	30

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
31.	Barlinecka	Pliszka górska Co 5 lat	Kontrola znanych rejonów występowania oraz wyszukiwanie i rejestracja nowych stanowisk Rzeki: Pełcz, Kłodawka	ZPKWL – GoPK	5
32.	Kontynuacja rozpoznania występowania chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków bezkręgowców	Badania inwentaryzacyjne wybranych chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków bezkręgowców uwzględniające różne okresy fenologiczne w zależności od potrzeb badanych gatunków	Cały obszar GoPK	ZPKWL – GoPK	50
33.	Rozpoznanie występowania chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków grzybów oraz porostów	Badania inwentaryzacyjne wybranych chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków grzybów oraz porostów uwzględniające różne okresy fenologiczne w zależności od potrzeb badanych gatunków	Cały obszar GoPK	ZPKWL – GoPK	50
34.	Monitoring wykorzystania sztucznych miejsc lęgowych instalowanych dla ptaków: budek dla dużych i małych gatunków	Ptaki wykorzystujące sztuczne miejsca lęgowe Corocznie	Tereny, na których zainstalowano budki lęgowe dla gąsiorów i innych gatunków na terenie administrowanym przez PGL LP	ZPKWL – GoPK we współpracy z PGL LP	5
35.	Gromadzenie informacji o istniejących	Gromadzenie informacji o istniejących	Cały obszar GoPK	ZPKWL – GoPK	5

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty (w tys. zł)
	i potencjalnych zagrożeniach wewnętrznych i zewnętrznych parku krajobrazowego	i potencjalnych zagrożeniach wewnętrznych i zewnętrznych parku krajobrazowego oraz wnioskowanie o podejmowanie działań mających na celu eliminowanie lub ograniczanie tych zagrożeń i ich skutków, a także wykonywanie innych działań w celu poprawy funkcjonowania i ochrony parku krajobrazowego. Aktualizacja na bieżąco.			

III. Opracowanie wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w szczególności: określenie stref ochrony krajobrazu stanowiących m. in. przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego (opracowanie ww. wyników uzależnione jest od kwestii czy na dzień odbioru końcowego prac przyjęty zostanie przez sejmik województwa lubuskiego tzw. audyt krajobrazowy)

Audyt krajobrazowy wykonuje się dla całego województwa nie rzadziej niż raz na 20 lat, co wynika z Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości, określa lokalizację krajobrazów priorytetowych. Zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Art.2 16f) krajobraz priorytetowy to krajobraz szczególnie cenny dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, i jako taki wymagający zachowania lub określenia zasad i warunków jego kształtowania. Audyt krajobrazowy m.in. wskazuje zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów, rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów, w szczególności poprzez wskazanie obszarów, które powinny zostać objęte formami ochrony przyrody, jak również lokalne formy architektoniczne zabudowy. Audyt krajobrazowy jest wymieniany jako jeden z dziewięciu celów strategicznych Polityki ekologicznej państwa (PEP 2030). Ustawa o ochronie przyrody (art. 20 pkt.4.7) stanowi, że plan ochrony dla parku krajobrazowego zawiera m.in. określenie granic stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczone w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu. Przy braku audytu krajobrazowego, tym samym braku określenia krajobrazów priorytetowych, wyznaczenie tych stref jest formalnie niemożliwe.

IV. Weryfikacja obowiązujących zakazów na terenie parku wynikających z aktualnych uchwał sejmiku województwa lubuskiego, uwzględniająca opracowaną koncepcję ochrony, a w szczególności wyznaczenie na obszarze parku stref obowiązujących zakazów oraz odstępstw

Ogólne zasady, w tym zakazy dotyczące użytkowania parków krajobrazowych precyzuje ustawa o ochronie przyrody. W kontekście tego konkretnego obszaru zakazy określone zostały w § 3 Uchwały Nr XXXI/429/21 Sejmiku województwa lubuskiego z dnia 26 kwietnia 2021 r. w sprawie Gorzowskiego Parku Krajobrazowego (Dziennik Urzędowy województwa lubuskiego poz. 985 z 29 kwietnia 2021 r.). Wykaz zakazów wraz z oceną celowości ich utrzymania prezentuje Tabela 6.

Tabela 6. Wykaz zakazów obowiązujących w Gorzowskim Parku Krajobrazowym wraz z oceną celowości ich utrzymania

Lp.	Nazwa zakazu	Ocena	Uwagi
1.	Zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.	Utrzymanie zakazu	
2.	Zakaz umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej.	Utrzymanie zakazu	
3.	Zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych. Z tym, że zakaz ten nie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu w obrębie zadrzewienia w celu przeprowadzenia zabiegów ochronnych i odtworzeniowych.	Utrzymanie zakazu	
4.	Zakaz pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu. Z tym, że zakaz ten nie dotyczy terenów, na których udokumentowano złoża kopalin.	Utrzymanie zakazu	
5.	Zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem, przeciwpowodziowym lub przeciwoślusiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych. Z tym, że zakaz ten nie dotyczy terenów, na których udokumentowano złoża kopalin.	Utrzymanie zakazu	

Lp.	Nazwa zakazu	Ocena	Uwagi
6.	Zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej. Z tym, że zakaz ten nie dotyczy terenów, na których udokumentowano złoża kopalin.	Utrzymanie zakazu	
7.	Zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej. Z tym, że zakaz ten nie dotyczy terenów, dla których ustalono warunki zabudowy na podstawie art.59 ust.1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.), przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały.	Utrzymanie zakazu	
8.	Zakaz likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych.	Utrzymanie zakazu	
9.	Zakaz wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych.	Utrzymanie zakazu	
10.	Zakaz prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.	Utrzymanie zakazu	
11.	Zakaz utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych.	Utrzymanie zakazu	
12.	Zakaz organizowania rajdów motorowych i samochodowych.	Utrzymanie zakazu	
13.	Zakaz używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych. Z tym, że zakaz ten nie dotyczy pracowników Służby Parku, RDOŚ, Służby Leśnej, Państwowej Straży Rybackiej oraz funkcjonariuszy Policji i straży gminnych w trakcie wykonywania przez nich obowiązków służbowych; podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, zapewniających bezpieczeństwo na zlecenie zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym, w trakcie wykonywania przez nie zadań statutowych.	Utrzymanie zakazu	

V. Określenie zaleceń dla otuliny parku krajobrazowego, jeśli będzie to niezbędne dla zachowania walorów przyrodniczych parku krajobrazowego, wynikających z opracowanej koncepcji ochrony przyrody

1. Zalecenia dla terenu, przylegającego od zachodu do granicy GoPK

Jest to strefa krajobrazu leśnego oraz leśno-jeziornego, o dużym potencjale dla rozwoju rekreacji i edukacji ekologicznej. Zasady prowadzenia gospodarki leśnej na tym terenie określone są w PUL lub UPUL. Dla tego obszaru należy uwzględnić:

- 1) Utrzymanie zakazu lokalizacji w obrębie lasów nowych obiektów budowlanych, niezwiązanych z gospodarką leśną, z wyłączeniem infrastruktury służącej celom rekreacji i wypoczynku takiej jak: parkingi, punktowe miejsca wypoczynku, zorganizowane punkty widokowe wraz z urządzeniami rekreacyjnego wyposażenia terenu (wiaty rekreacyjne, tablice edukacyjne, ławki itp.).
- 2) Przy odnawianiu lasów i w zalesieniach zaleca się dobór rodzimych gatunków drzew i krzewów oraz gatunków bardziej odpornych na zmieniające się uwarunkowania klimatyczne.
- 3) Należy kształtować granicę lasu w sposób podkreślający charakterystyczny krajobraz Parku, unikać długich linii prostych, zgeometryzowanych kształtów, szczególnie w obrębie punktów i ciągów widokowych.
- 4) Należy opracować koncepcję rozwoju ścieżek edukacyjnych na tym terenie, uwzględniających bogactwo walorów kulturowych lasu (pamiątki po dawnej wsi Marzęcin, obelisk poświęcony leśniczemu Hermanowi Schulzowi) i przyrodniczych terenu.
- 5) Należy przeciwdziałać powstawaniu nielegalnych miejsc rekreacji w sąsiedztwie zbiorników wodnych.
- 6) Należy prowadzić racjonalną gospodarkę rybacką na śródleśnych stawach rybnych.

2. Zalecenia dla terenów wiejskich położonych na południe od GoPK (miejscowości Łośno, Rybakowo, Santoczno)

Spośród tych trzech miejscowości jedynie Santoczno nie objęte jest nawet w części ustaleniami wynikającymi z obowiązujących planów miejscowych. Natomiast wyraźnie widać, że miejscowość cieszy się dużym zainteresowaniem potencjalnych inwestorów, w jej granicach i na obrzeżach rozwija się dość intensywnie zabudowa letniskowa, przybywa też tzw. „second homes”. Należy dążyć, aby ustalenia dotyczące warunków zabudowy i zagospodarowania terenu uwzględniały zapisy podobne do tych obowiązujących w MPZP dla sąsiednich miejscowości takich jak Łośno, czy Rybakowo.

W Łośnie, we fragmencie wsi po zachodniej stronie drogi biegnącej w kierunku Lip rozwijać się ma zabudowa mieszkaniowa. Dzisiaj teren ten użytkowany jest również w tym

celu, oprócz dość licznie występującej zabudowy są tutaj enklawy zieleni drzew i krzewów tworzących zwarte masywy. Teren ten, zgodnie z Uchwałą Nr XXI/215/05 Rady Gminy Kłodawa z dnia 09 lutego 2005 r. W sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kłodawa w miejscowości Łośno oznaczono na rysunku planu symbolami MN-1, MN-2, MW, MN/U, K, ZP, E oraz ZP-1, ZP-2, ZP -3. W bliskim sąsiedztwie Parku teren oznaczony symbolem K, ZP, E został przeznaczony pod urządzenia stosowane do realizowanego systemu pod oczyszczalnię, przepompownię oraz zieleń stacji elektroenergetycznej, a przy rezygnacji z tych urządzeń pod zabudowę mieszkalno-usługową. Na tym terenie obowiązuje maksymalne zachowanie drzewostanu, ograniczenie uciążliwości do granic działki. Na terenach MN-1 i MN-2 obowiązuje przeznaczenie pod działki budowlane zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami. Obowiązuje m.in. wielkość powierzchni zabudowanej nie większa niż 20% powierzchni działki, dopuszczona jest budowa oprócz budynku mieszkalnego również budynków gospodarczych (typu garaż, pawilon ogrodowy), udział powierzchni biologicznie czynnej ma być nie mniejszy niż 40% powierzchni działki. Obowiązuje wysokość do kalenicy nie większa niż 8,5 m, obowiązuje stosowanie dwuspadowego i symetrycznego dachu głównego, a przy długości kalenicy nie mniejszej niż 1/2 długości okapu, dopuszcza się dachy wielopołaciowe, obowiązuje nachylenie połaci dachowych pod kątem 30°-48°, obowiązuje zastosowanie w pokryciach budynków dachówki ceramicznej, cementowej lub wapiennej o barwach ciepłych i ciemnych w kolorach brązu, czerwieni lub grafitu. Zatem tego typu architektura nie będzie kontrastowała z otoczeniem, z budynkami już istniejącymi na terenie wsi. Nie stanowi ona w związku z powyższym zagrożenia dla wartości krajobrazowych.

Tereny oznaczone na rysunku planu symbolem MW - to tereny przeznaczone pod mieszkalnictwo wielorodzinne z wykorzystaniem istniejących obiektów. Dopuszczane jest mieszkalnictwo zbiorowe typu hotel, pensjonat, dom opieki, lecz nie więcej niż na 100 miejsc noclegowych. Obowiązuje tu wielkość powierzchni zabudowy nie większa niż 50% powierzchni działki, PBC stanowić ma nie mniej niż 40% powierzchni działki. Utrzymuje się istniejącą zabudowę o wysokości: trzy kondygnacje mieszkalne i poddasze nieużytkowe z dopuszczalną przebudową na poddasze użytkowe oraz kondygnacja piwnicy. Obowiązuje nachylenie połaci dachowych pod kątem 25° do 30°, pokrycie dachu materiałami w kolorach ciemnych brązu, czerwieni i szarego. Niewątpliwie powstać mogą na tym terenie obiekty wyższe niż typowa zabudowa mieszkaniowa, jednak, nie kolidują one z wyznaczonymi punktami i ciągami widokowymi, nie powinny stanowić obiektów dysharmonijnych, szczególnie, że wiążą się z rozwojem funkcji turystycznych, dla których jakość estetyczna przestrzeni ma kluczowe znaczenie. Na pozostałym obszarze, w granicach MPZP rozwijać się może zabudowa mieszkalna i obiekty usługowe powiązane z bryłą budynku mieszkalnego lub wolnostojące. Powierzchnia zabudowy w stosunku do powierzchni działki

nie może być większa niż 25%, udział PBC nie może być mniejszy niż 20% powierzchni działki. Dachy dwuspadowe, kalenica wyniesiona nie więcej niż 8,5 m nad poziom terenu, połacie dachowe nachylone pod kątem 40°-45°. W pokryciu dachu obowiązek stosowania dachówki ceramicznej, wapiennej, cementowej, przejściowo dopuszczona jest papa dachówkopodobna. Kolory pokrycia dachu to ciemny brąz, czerwień lub grafit. Tego typu obiekty mimo że większe niż typowa zabudowa mieszkaniowa mają kolorystykę i wysokość, która pozwala umiejętnie wtopić obiekt w otoczenie, nie powinny stanowić zatem swoistego dysonansu w krajobrazie. W MPZP wyznaczono również tereny oznaczone symbolami ZP-1, ZP-2, ZP-3, dla których obowiązuje przeznaczenie pod zieleń lub pod miejsca parkingowe z zielenią. Ten zapis jednak jest mało precyzyjny i pozostawia właścicielom terenów dużą swobodę jeśli chodzi o kształtowanie roślinności. Skuteczna jej ochrona wymaga bardziej rygorystycznych zapisów, w przeciwnym razie mała jest szansa aby zieleń nie została zamieniona w parkingi.

Poza ww. planem miejscowym, w tej samej miejscowości po wschodniej stronie drogi biegnącej w kierunku Lip, na przeciwko ww. terenu objętego MPZP także rozwijać się ma zabudowa mieszkaniowa. Teren ten zgodnie z Uchwałą Nr XXI/214/05 Rady Gminy Kłodawa z dnia 09 lutego 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kłodawa w miejscowości Łośno, na rysunku planu oznaczony jest symbolami MN (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami wbudowanymi) i KD (droga publiczna dojazdowa). Dla terenu MN obowiązuje wielkość powierzchni zabudowy nie większa niż 20% powierzchni działki, PBC - nie mniejszy niż 40% powierzchni działki. Dopuszczona jest budowa budynków głównych (mieszkalnych) i gospodarczych (typu garaż, pawilon ogrodowy). Obowiązują tu m.in. umieszczenie kalenicy nie wyżej niż 8,5 m nad poziomem terenu, posadowienie parteru nie wyżej niż 6 m nad poziomem terenu, nachylenie połaci dachowych 39° - 46°, dach dwuspadowy i symetryczny, w którym w połaci półn-zachodniej wykluczone są lukarny i wstawki. Obowiązuje zastosowanie dachówki ceramicznej, cementowej lub wapiennej, pokrycie dachów o barwach ciepłych i ciemnych w kolorach brązu, czerwieni lub grafitu i w jednej tonacji. W wykończeniu zewnętrznym elewacji widocznej z KZ obowiązuje wykluczenie paneli. Obowiązuje ogrodzenie przy drodze KD jednolite i do wysokości 1,6 m, preferowane kryte w żywopłocie. Minimalna powierzchnia działek 900 m². Tego typu ustalenia powodują skuteczne zabezpieczenie walorów przestrzeni semipublicznej (obszar widziany z drogi). Ustalenia ww. jak najbardziej sprzyjają uporządkowaniu przestrzeni i gwarantują wysoką jakość jej walorów fizjonomicznych.

Na pozostałym terenie wsi Łośno, nieobjętym planem miejscowym powinny obowiązywać podobne ustalenia dotyczące sposobu zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy. Z tym, że tak intensywny rozwój miejscowości może z czasem doprowadzić do zmiany jej wiejskiego charakteru. Nadmierna koncentracja

wypoczywających - właścicieli „second homes”, turystów, czy pensjonariuszy domu opieki powoduje wzmożoną chęć penetracji lasów, które obecnie są w nikłym stopniu przystosowane do zaspokojenia potrzeb wypoczynkowych mieszkańców miejscowości. Stąd też w otulinie, niejako na przedpolu GoPK powinna równolegle z funkcją mieszkaniową rozwijać się funkcja rekreacyjno-sportowa (boiska sportowe, siłownie na powietrzu, place zabaw), co stanowić powinno swoisty bufor przestrzenny pozwalający odciążyć bardziej wrażliwe, przyrodniczo cenne fragmenty lasów GoPK.

Rozwój funkcji mieszkaniowych planowany jest też w południowym fragmencie otuliny Gorzowskiego Parku Krajobrazowego - w Rybakowie między ulicą Sosnową a Łąkową. Dotyczy to dwóch fragmentów terenu objętych MPZP. Pierwszy z nich obecnie w nieznacznym stopniu wykorzystywany jest jako zabudowa mieszkaniowa, dominuje zieleń w postaci naturalnych, samoistnych zadrzewień, zakrzewień i otwartych łąk. Zgodnie z Uchwałą Nr X/69/11 Rady Gminy Kłodawa z dnia 31 sierpnia 2011 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kłodawa dla miejscowości Rybakowo w rejonie ulic: Sosnowej i Łąkowej teren oznaczony jest w planie symbolami 2MN, 3MN, 4MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wolnostojącej oraz 10KDW, 11 KDW, 12KDW - tereny dróg wewnętrznych i 8KDD, 9KDD - tereny dojazdowych dróg publicznych. Dla terenów od 1MN do 4MN w MPZP ustala się m.in. zasadę zalecanej parcelacji terenów na działki budowlane o minimalnej powierzchni 1200 m² obowiązek stosowania konstrukcji dachu wysokiego o układzie dwupołaciowym wynikającym z historycznych uwarunkowań zabudowy miejscowości i nachyleniach głównych połaci od 35° do 40° krytego dachówką ceramiczną, cementową oraz zastosowania w pokryciach dachowych barw w odcieniach ciemnych, wyłącznie kolorów czerwieni, w odniesieniu do nowoprojektowanej i przebudowywanej istniejącej zabudowy; dostosowania formy zabudowy do charakteru zabudowy historycznej wsi oraz zagospodarowania zgodnie z krajobrazem przyrodniczym form ochrony przyrody; ograniczenia całkowitej powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni poszczególnych działek w wymiarze do 20%; zapewnienia powierzchni biologicznie czynnej w wymiarze nie mniejszym niż 50% powierzchni poszczególnych działek, zapewnienia co najmniej dwóch miejsc parkingowych, w tym jednego zlokalizowanego w garażu, w obrębie poszczególnych działek; sytuowania wolnostojących budynków gospodarczych lub garaży w głębi poszczególnych działek; wysokość zabudowy mieszkaniowej: dwie kondygnacje nadziemne, w tym druga kondygnacja w poddaszu, do 10,5 m. Plan dopuszcza również m.in. lokalizację parterowych budynków gospodarczych i garaży w zalecanej formie wbudowanej lub dobudowanej do budynku mieszkalnego lub też wolnostojącej pod warunkiem zastosowania konstrukcji dachu wysokiego o zalecanym układzie dwupołaciowym, nachyleniach, pokryciu i barwach tego pokrycia identycznych jak w przypadku budynku mieszkalnego; dopuszczalne jest stosowanie kolektorów słonecznych

oraz okien połaciowych w płaszczyznach połaci dachowych oraz stosowanie kondygnacji podziemnej. Obowiązuje zakaz lokalizacji więcej niż jednego domu mieszkalnego na tej samej działce, w tym również adaptacji na cele mieszkaniowe budynków gospodarczych i garaży; wynoszenia poziomu parterów budynków nad poziom terenu powyżej 0,5 m, co odnosi się również do budynków podpiwniczonych; stosowania w wykończeniach elewacji budynków blachy lub paneli PCV. W planie zawarto ustalenie dotyczące obowiązku zastosowanie wyłącznie ażurowych ogrodzeń poszczególnych parcel o wysokości do 1,5 m nad poziom terenu od strony dróg i terenów zielonych, z zakazem stosowania ogrodzeń z elementów prefabrykowanych, betonowych i żelbetowych. Zatem i w tym przypadku można mówić o poszanowaniu lokalnych tradycji architektonicznych i dbałości o ład przestrzenny. Wysoki udział powierzchni PBC gwarantuje zrównoważony udział zabudowy w stosunku do zieleni, a stonowana kolorystyka pokryć dachowych powoduje, że budynki będą tworzyć spójną całość przestrzenną. Drugi fragment terenu wsi Rybakowo objętego MPZP - między ulicą Łąkową i Jałowcową również został przewidziany docelowo jako teren ML (tereny zabudowy mieszkaniowo-letniskowej) z pozostawieniem wąskiego pasa Ls (tereny zalesione) pomiędzy wyznaczonymi działkami. Obecnie teren ten zajmuje fragment lasu oddz. 101A -c (So 45), na pozostałym terenie dominuje powierzchnia otwarta z licznymi samosiewami. Zgodnie z Uchwałą Nr XXXIV/319/2022 Rady Gminy w Kłodawie z dnia 22 maja 2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ww. miejscowości Rybakowo na tym terenie ustala się m.in. gabaryty wysokościowe zabudowy jednorodzinnej 1,5 kondygnacji, dach stromy wielospadowy o nachyleniu 30°-45° kryty dachówką lub materiałem dachówko-podobnym w kolorze czerwonym lub brązowym. Łączna powierzchnia dopuszczona do zabudowy nie może przekraczać 30% powierzchni działki, ogrodzenie działki ma mieć formę do wysokości 1,6 m przy zastosowaniu klinkieru lub okładziny klinkierowej z elementami ażurowymi drewnianymi lub metaloplastycznymi, lub do wysokości 1,8 m dopuszcza się ogrodzenie ażurowe siatką, pod warunkiem obsadzenia żywopłotem. Minimalna wielkość działki to 900 m². Na pozostałym obszarze rozwój funkcji mieszkaniowych powinien nawiązywać do ww. ustaleń planów miejscowych. Warto jednak zadbać o to, aby w kolejnych ustaleniach planistycznych pojawiły się zapisy dotyczące nasadzeń roślinnych, krzewów i drzew wzdłuż ulic rozgraniczających teren w celu poprawy swobody przemieszczania się dziko żyjących gatunków zwierząt. Intensywny rozwój funkcji mieszkalnych, w tym zabudowy letniskowej w Rybakowie będzie wiązał się w przyszłości z większym zainteresowaniem wypoczynkiem na terenach leśnych GoPK, stąd koniecznym jest zaplanowanie, zarezerwowanie terenu w granicach miejscowości pod przyszłe usługi związane z turystyką (np. wypożyczalnie rowerów) oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej umożliwiającej aktywne spędzanie czasu na świeżym powietrzu.

3. Zalecenia dla terenów leśnych w południowej części otuliny GoPK

Jedynie niewielki fragment lasów w otulinie, przez który prowadzi linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110kV od Mironic w kierunku Parzeńska objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z Uchwałą Nr XXV/191/13 Rady Gminy Kłodawa z dnia 20 lutego 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kłodawa dla obrębu Mironice fragment ten oznaczony jest na rysunku planu symbolem 37 ZL. W zakresie terenów 37ZL ustala się w Planie dopuszczenie tablic informacyjnych, możliwości podziału nieruchomości, zakaz lokalizacji wszelkich obiektów budowlanych, z wyłączeniem obiektów bezpośrednio związanych w funkcją terenów oraz lokalizacji urządzeń reklamowych, w tym wolnostojących i tablic świetlnych. Ustala się też dojazdy - z istniejących, przyległych dróg publicznych, z dróg wewnętrznych oraz z dróg leśnych. Na pozostałym terenie brak MPZP. Zasady zagospodarowania w lasach w tej części otuliny bazują na planach urządzeniowych, ale powinny one też uwzględniać fakt coraz intensywniejszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej, letniskowej we wsiach Łośno, czy Rybakowo oraz Santoczno. Z pewnością rozwój tych miejscowości będzie powodował dynamiczny wzrost znaczenia społecznych funkcji lasu, a tym samym wzrost presji na rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. W planowaniu rozwoju elementów zagospodarowania rekreacyjnego lasu należy większy nacisk położyć na kwestię edukacji ekologicznej, wskazane jest zorganizowanie w tej części obszaru sieci ścieżek spacerowo-edukacyjnych promujących zrównoważoną gospodarkę leśną, edukującą na temat np. zagrożeń związanych z pozostawianiem śmieci w lesie. Ważne jest również podkreślanie tożsamości regionalnej przez powielanie, w możliwie szerokim zakresie w obiektach rekreacyjnych (wiaty, stelaże tablic itp.) wzorców architektury regionalnej oraz uwypuklanie walorów kulturowych terenu (np. podkreślanie wartości kulturowo-krajobrazowych brukowanych, leśnych dróg, etosu leśnika, metod i narzędzi jego pracy, zawodów, profesji związanych z pozyskaniem drzewnych i nie drzewnych produktów z lasu itp.). Poza tym należy przy odnawianiu lasów i w zalesieniach dobierać rodzime gatunki drzew i krzewów oraz gatunki bardziej odporne na zmieniające się uwarunkowania klimatyczne. Należy też kształtować granicę lasu w sposób podkreślający charakterystyczny krajobraz Parku, unikać długich linii prostych, zgeometryzowanych kształtów.

4. Zalecenia dla terenów położonych na wschód od GoPK, między Buszowem, a Przylęgiem

W zasięgu tego terenu występuje krajobraz leśny oraz rolniczy. Nie ma tutaj terenów objętych MPZP. Z punktu widzenia gospodarki leśnej należy utrzymać postulaty, wytyczne i ustalenia zawarte w aktualnych planach urządzenia lasu. Z punktu widzenia ochrony krajobrazu ważne jest utrzymanie obecnego rolniczego charakteru części tego terenu. Jest

to istotne z uwagi na to, że teren ten stanowi przedpole ekspozycji Puszczy Gorzowskiej z drogi wojewódzkiej DW 156 łączącej Barlinek ze Strzelcami Krajeńskimi, w szczególności chodzi o odcinek drogi za Wielisławicami w kierunku Buszowa - jest to jednocześnie granica otuliny GoPK. Po obu stronach drogi rozpościerają się dalekie widoki, po wschodniej stronie widok zamyka masyw lasu w otulinie GoPK. Celowe zatem jest niedopuszczenie do zmiany sposobu użytkowania tego terenu, utrzymanie jego rolniczego charakteru, pielęgnowanie roślinności śródpolnej i nasadzeń roślinnych wzdłuż drogi.

5. Zalecenia dla terenów położonych na wschód od GoPK - Danków i okolice

W Dankowie miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego objęte są dwa fragmenty terenu, tylko jeden z nich położony jest w zasięgu otuliny, na południe od drogi 156, między drogą a masywem zieleni nad jeziorem Kinołęka. Teren ten obecnie w niewielkim stopniu jest zabudowany, stanowi otwartą przestrzeń. Docelowo plan zakłada w tym miejscu rozwój funkcji takich jak: MN/L-1, MN/L-2 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej lub wolnostojącej zabudowy rekreacji indywidualnej oraz KDD-1 (drogi publiczne klasy drogi dojazdowej). Zgodnie z Uchwałą Nr XVII/112/2004 Rady Miejskiej w Strzelcach Krajeńskich z dnia 26 maja 2004 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Danków na tym terenie dopuszczalne jest posadowienie budynków mieszkalnych lub rekreacji indywidualnej wyłącznie wolnostojących; dopuszczalne są obiekty towarzyszące – garaże, budynki gospodarcze wolnostojące lub wbudowane w budynek podstawowy, o bryle dostosowanej do budynku podstawowego; maksymalna wysokość tak budynku mieszkalnego, jak i budynku w rekreacji indywidualnej to 1 kondygnacja pełna (naziemna), 1 kondygnacja poddasza użytkowego; rodzaj dachu – dwu lub wielospadowy o spadkach od 30° do 45°, główne połacie dachu na jednym obiekcie budowlanym muszą posiadać jednakowy spadek, pokrycie dachu – dachówka ceramiczna, cementowa lub materiał dachówkopodobny wyłącznie w kolorze dachówki ceramicznej lub szary; kalenica budynku zabudowy podstawowej musi być równoległa do frontu działki, z którego następuje wjazd na działkę; minimalna powierzchnia działki budowlanej – 1000 m², maksymalna powierzchnia zabudowana w granicach działki budowlanej 40% powierzchni działki; minimalna powierzchnia biologicznie czynna w granicach działki budowlanej 50% powierzchni działki; maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy – 0,5; zakazuje się budowy ogrodzeń z prefabrykatów betonowych.

Również na pozostałych terenach wiejskich Dankowa powinny obowiązywać w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu podobne ustalenia jak te ww. Poza tym znaczna część otuliny w sąsiedztwie Dankowa odznacza się nieprzeciętnymi walorami krajobrazowymi i kulturowymi. Jeden z ciągów widokowych wyznaczonych na

terenie GoPK w sąsiedztwie jeziora Kinołęka może mieć swoją kontynuację na terenie otuliny.

W otulinie znajdują się również tak cenne starożytne walory kulturowe jak choćby gródek strażniczy przy dawnym trakcie do Barlinka, nie brakuje też obiektów sprzed kilku stuleci-Kościół farny p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, lodownia, nieistniejący już pałac, budynek dawnej oranżerii, stajnia z gołębnikiem, stodoła, budynek dawnej szkoły, wozownia, są tu również pozostałości miejskich obwarowań (wały i fosa) oraz mauzoleum. Niestety stan tych obiektów nie jest zadowalający, nie są one należycie zabezpieczone i stopniowo popadają w coraz większą ruinę. Konieczne jest pilne zainicjowanie działań mających na celu ratowanie tych obiektów. Nad brzegiem jeziora Danowskiego znajduje się jeden z nielicznych na tym obszarze pomników przyrody - dąb szypułkowy, którego wiek datuje się na ponad 500 lat, jego wysokość sięga 25 metrów, a obwód 730 cm. Miejscowość z uwagi na walory kulturowe i przyrodnicze (m.in. sąsiedztwo dwóch dużych zbiorników wodnych - jeziora Dankowskiego i jeziora Kinołęka) ma bardzo duży potencjał turystyczny. Ze wszystkich miejsc w zasięgu GoPK to właśnie Danków może w przyszłości stać się centrum rozwoju turystyki na tym terenie.